

DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory

Definicje. Artykuł 1

Dla potrzeb niniejszej dyrektywy:

(a) ochrona oznacza zestaw działań wymaganych do zachowania naturalnych siedlisk dzikiej fauny i flory w stanie sprzyjającym ochronie zgodnie z określeniem w pkt. (e) oraz (i) lub też do odtwarzania takiego stanu;

(b) siedliska naturalne oznaczają obszary lądowe lub wodne wyodrębnione w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne, zarówno całkowicie naturalne jak i półnaturalne;

(c) rodzaje siedlisk naturalnych będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty oznaczają te siedliska w obrębie terytorium o którym mowa w art. 2, które:

(i) są zagrożone zanikiem w swoim naturalnym zasięgu
lub

(ii) mają niewielki zasięg naturalny w wyniku regresji lub z powodu ograniczonego obszaru występowania wynikającego z jego wewnętrznych, przyrodniczych właściwości
lub

(iii) stanowią wybitne przykłady typowych cech jednego lub więcej z pięciu wymienionych regionów biogeograficznych: alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego, makaronezyjskiego i śródziemno- morskiego.

Rodzaje te są wymienione lub mogą być wymienione w załączniku I;

(d) rodzaje siedlisk naturalnych o pierwszorzędym znaczeniu oznaczają rodzaje siedlisk naturalnych zagrożonych zanikiem, które występują na terytorium o którym mowa w art. 2 i w odniesieniu do ochrony których Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości ich naturalnego zasięgu mieszczącego się w obrębie terytorium o którym mowa

w art. 2; rodzaje siedlisk naturalnych o pierwszorzędym znaczeniu są w załączniku I oznaczone gwiazdką (*);

(e) stan ochrony siedliska naturalnego oznacza sumę oddziaływań na siedlisko naturalne oraz na jego typowe gatunki, które mogą mieć wpływ na jego długofalowe rozmieszczenie, strukturę

i funkcje oraz na długoterminowe przetrwanie jego typowych gatunków w obrębie terytorium o którym mowa w art. 2.

Stan ochrony siedliska naturalnego zostanie uznany za "sprzyjający", jeśli:

jego naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się;

specyficzna struktura i funkcje konieczne do jego długotrwałego zachowania istnieją

i prawdopodobnie będą istnieć w dającej się przewidzieć przyszłości
oraz

stan ochrony jego typowych gatunków jest sprzyjający, zgodnie z tym co określono

w pkt. (i);

(f) siedlisko gatunku oznacza środowisko określone przez konkretne czynniki abiotyczne

i biotyczne, w którym gatunek ten żyje w dowolnym stadium swojego cyklu biologicznego;

(g) gatunki będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty oznaczają te gatunki, które

w obrębie terytorium o którym mowa w art. 2, są:

(i) zagrożone, z wyjątkiem tych gatunków, których naturalny zasięg na tym terytorium jest zasięgiem krańcowym i które nie są zagrożone lub podatne na zagrożenie w zachodnim regionie palearktycznym,

lub

(ii) podatne na zagrożenie, to znaczy, o których sędzi się, że mogą w najbliższej przyszłości przejść do kategorii gatunków zagrożonych, jeśli czynniki będące przyczyną zagrożenia będą na nie nadal oddziaływać,

lub

(iii) rzadkie, to znaczy o niewielkich populacjach, które nie są obecnie zagrożone ani też podatne na zagrożenie, ale podlegają ryzyku zagrożenia występując w obrębie ograniczonych obszarów geograficznych albo będąc znacznie rozproszone na większym obszarze,

lub

(iv) endemiczne i wymagające specjalnej uwagi ze względu na szczególny charakter ich siedliska i/lub potencjalne oddziaływanie ich eksploatacji na te siedliska i/lub potencjalne oddziaływanie ich eksploatacji na stan ich ochrony.

Gatunki te są wymienione lub mogą być wymienione w załączniku II i/lub w załączniku IV albo V;

(h) gatunki o pierwszorzędym znaczeniu oznaczają gatunki, o których mowa w pkt. (g) i (i), w odniesieniu do których Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości ich naturalnego zasięgu mieszczącego się w obrębie terytorium o którym mowa w art. 2; gatunki o pierwszorzędym znaczeniu są w załączniku II oznaczone gwiazdką (*);

(i) stan ochrony gatunków oznacza sumę oddziaływań na te gatunki, mogących mieć wpływ na ich długofalowe rozmieszczenie i obfitość ich populacji w obrębie terytorium o którym mowa w art. 2.

Stan ochrony gatunków zostanie uznany za "sprzyjający" jeśli:

dane o dynamice liczebności populacji rozpatrywanych gatunków wskazują, że same utrzymują się one w skali długoterminowej jako trwałe składniki swoich naturalnych siedlisk;

naturalny zasięg gatunków nie zmniejsza się ani też prawdopodobnie nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości, oraz

istnieje i prawdopodobnie będzie istnieć w przyszłości siedlisko wystarczająco duże, aby utrzymać ich populacje przez dłuższy czas;

(j) obiekt oznacza geograficznie zdefiniowany obszar o wyraźnie określonych granicach;

(k) obiekt o znaczeniu dla Wspólnoty oznacza obiekt, który w regionie lub regionach biogeograficznych do których należy w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu sprzyjającego ochronie rodzaju siedliska naturalnego, wymienionego

w załączniku I lub gatunku wymienionego w załączniku II, a także może się znacząco przyczynić do spójności sieci Natura 2000 o której mowa w art. 3 i/lub przyczynia się znacząco do zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu lub regionów biogeograficznych.

W przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach, obiektom o znaczeniu dla Wspólnoty odpowiadają obiekty w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, stanowiące fizyczne lub biologiczne czynniki istotne dla ich życia lub

rozmnażania;

(l) specjalny obszar ochrony oznacza obiekt mający znaczenie dla Wspólnoty wyznaczony przez akt prawny, administracyjny i/lub umowę, w którym stosowane są konieczne działania ochronne w celu zachowania w stanie naturalnym siedlisk i/lub populacji gatunków, dla których obiekt został wyznaczony w stanie sprzyjającym ochronie, lub

w celu odtworzenia takiego stanu;

(m) okaz oznacza każde zwierzę lub roślinę, żywe lub martwe, należące do gatunków wymienionych w załącznikach IV i V, dowolną część zwierzęcia lub rośliny tych gatunków, produkt pochodny oraz inne towary, które wydają się być częściami lub produktami pochodnymi zwierząt lub roślin tych gatunków według załączonego dokumentu, opakowania, oznaczenia lub etykiety albo na podstawie jakichś innych okoliczności;

(n) komitet oznacza komitet ustanowiony zgodnie z art. 20.

Definicje. Artykuł 2

1. Niniejsza dyrektywa ma na celu przyczynienie się do zapewnienia różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory na europejskim terytorium państw członkowskich, do których stosuje się Traktat.
2. Działania podejmowane zgodnie z niniejszą dyrektywą będą zaprojektowane tak, aby zachować siedliska naturalne oraz gatunki dzikiej fauny i flory będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty w stanie sprzyjającym ochronie lub aby odtworzyć taki stan.
3. Działania podejmowane zgodnie z niniejszą dyrektywą będą uwzględniać wymogi gospodarcze, społeczne i kulturalne oraz cechy regionalne i lokalne.

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 3

1. Zostanie stworzona spójna Europejska Sieć Ekologiczna specjalnych obszarów ochrony, pod nazwą Natura 2000. Sieć ta, złożona z obiektów, w których znajdują się rodzaje siedlisk naturalnych wymienione w załączniku I i siedliska gatunków wymienionych w załączniku II, umożliwi zachowanie tych rodzajów siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne - odtworzenie takiego stanu.
Sieć Natura 2000 będzie obejmować obszary specjalnej ochrony sklasyfikowane przez państwa członkowskie zgodnie z dyrektywą 79/409/EWG.
2. Każde państwo członkowskie weźmie udział w tworzeniu Natury 2000 proporcjonalnie do reprezentacji na jego terytorium rodzajów siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków o których mowa w ust. 1. W tym celu każde państwo członkowskie wyznaczy, zgodnie z art. 4, obiekty stanowiące specjalne obszary ochrony przy uwzględnieniu założeń określonych w ust. 1.
3. Tam, gdzie uznają to za stosowne, państwa członkowskie podejmą starania by poprawić ekologiczną spójność Natury 2000 poprzez zachowanie oraz, tam gdzie to odpowiednie, rozwinięcie cech krajobrazu o dużym znaczeniu dla dzikiej fauny i flory, jak to określono w art. 10.

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 4

1. Na podstawie kryteriów określonych w załączniku III (etap 1) oraz odnośnych informacji naukowych każde państwo członkowskie zaproponuje spis obiektów, wskazując które rodzaje siedlisk z załącznika I i które gatunki z załącznika II są rodzime w odniesieniu do terytorium, na którym obiekty się znajdują. W przypadku gatunków rozmieszczonych na dużych obszarach obiekty te będą odpowiadać miejscom w obrębie naturalnego zasięgu tych gatunków, w których występują fizyczne lub biologiczne czynniki istotne dla ich życia i rozmnażania się. W przypadku gatunków wodnych, o zasięgu obejmującym duże obszary, obiekty te zostaną zaproponowane tylko tam gdzie istnieje dający się jednoznacznie określić obszar, na którym występują fizyczne i biologiczne czynniki bardzo ważne dla ich życia i rozmnażania się. Tam gdzie będzie to stosowne, państwa członkowskie zaproponują przyjęcie spisu obiektów w świetle wyników monitorowania i nadzoru, o którym mowa w art. 11.
Spis ten zostanie przekazany Komisji w ciągu trzech lat od notyfikacji niniejszej dyrektywy, wraz z informacją na temat każdego obiektu. Informacja ta powinna obejmować mapę obiektu, jego nazwę, lokalizację, wielkość oraz dane wynikające z zastosowania kryteriów wymienionych w załączniku III (etap 1), przedstawione w formie podanej przez Komisję zgodnie z procedurą ustaloną w art. 21.
2. Na podstawie kryteriów określonych w załączniku III (etap 2) i w ramach zarówno każdej z pięciu krain biogeograficznych o których mowa w art. 1 ust. (c) pkt (iii), jak i całego terytorium o którym mowa w art. 2 ust. 1 Komisja opracuje w porozumieniu z każdym państwem członkowskim projekt spisu obiektów ważnych dla Wspólnoty oparty o spisy poszczególnych państw członkowskich wskazujący te obiekty, które utraciły jeden lub więcej rodzaj siedlisk naturalnych albo jeden lub więcej gatunków o pierwszorzędym znaczeniu.
Państwa członkowskie, w których obiekty, obejmujące jeden lub więcej rodzajów siedlisk naturalnych albo jeden lub więcej gatunków o pierwszorzędym znaczeniu stanowią więcej niż 5% ich terytorium, mogą w porozumieniu z Komisją wystąpić o bardziej elastyczne stosowanie kryteriów wymienionych w załączniku III (etap 2) przy wyborze wszystkich obiektów ważnych dla Wspólnoty znajdujących się na ich terenie.
Spis obiektów wybranych jako ważne dla Wspólnoty określający te spośród nich, które obejmują jeden lub więcej rodzajów siedlisk naturalnych albo jeden lub więcej gatunków o pierwszorzędym znaczeniu, zostanie przyjęty przez Komisję zgodnie z procedurą określoną w art. 21.
3. Spis o którym mowa w ust. 2 zostanie sporządzony w ciągu sześciu lat od notyfikacji niniejszej dyrektywy.
4. Po zatwierdzeniu obiektu ważnego dla Wspólnoty zgodnie z procedurą określoną w ust. 2 państwa członkowskie jak najszybciej, nie później niż w ciągu sześciu lat, wyznaczą ten obiekt jako specjalny obszar ochrony, ustalając priorytetowe działania w świetle znaczenia tych obiektów dla zachowania rodzaju siedliska naturalnego wymienionego w załączniku I lub

gatunku wymienionego w załączniku II w stanie sprzyjającym ochronie lub dla odtworzenia takiego stanu, a także dla potrzeb spójności Natury 2000 oraz w świetle zagrożenia degradacją lub zniszczeniem, na które narażone są te obiekty.

5. Wraz z umieszczeniem obiektu w spisie, o którym mowa w trzecim akapicie ust. 2 będzie on podlegać postanowieniom art. 6 ust. (2), (3) i (4).

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 5

1. W wyjątkowych przypadkach, gdy Komisja stwierdzi, że krajowy spis o którym mowa w art. 4 ust. 1 nie wymienia obiektu, w którym znajduje się rodzaj siedliska naturalnego lub gatunek o pierwszorzędym znaczeniu i który na podstawie odnośnych, wiarygodnych informacji naukowych uważa się za istotny dla zachowania tego rodzaju siedliska naturalnego lub dla przeżycia tego gatunku, zainicjowana zostaje dwustronna procedura konsultacyjna pomiędzy państwem członkowskim a Komisją mająca na celu porównanie danych naukowych, z których korzysta każde z nich.
2. Jeśli z datą zakończenia okresu konsultacji, nie przekraczającego sześciu miesięcy, spór nie zostanie rozwiązany, Komisja prześle Radzie projekt odnoszący się do wyboru obiektu jako obiektu ważnego dla Wspólnoty.
3. Rada, działając jednomyślnie, podejmie decyzję w ciągu trzech miesięcy od daty przekazania projektu.
4. W czasie konsultacji i oczekiwania na decyzję Rady dany obiekt będzie podlegać postanowieniom art. 6 ust. 2.

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 6

1. Dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.
2. Kraje członkowskie podejmą odpowiednie działania w celu uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków jak również w celu uniknięcia płoszenia gatunków, dla których zostały wyznaczone takie obszary, o ile płoszenie to może mieć znaczenie w stosunku do zadań niniejszej dyrektywy.
3. Każdy plan lub przedsięwzięcie, które nie jest bezpośrednio związane lub konieczne do zagospodarowania obiektu, ale które może na nie w istotny sposób oddziaływać, zarówno oddzielnie, jak i w połączeniu z innymi planami lub przedsięwzięciami, będzie podlegać odpowiedniej ocenie jego skutków dla danego obiektu z punktu widzenia założeń jego ochrony.
W świetle wniosków wynikających z tej oceny oraz z zastrzeżeniem postanowień ust. 4, kompetentne władze krajowe będą wyrażać zgodę na ten plan lub przedsięwzięcie po upewnieniu się, że nie będzie on wpływać bezpośrednio na dany obiekt oraz, jeśli to stosowne, po uzyskaniu opinii ogółu ludności.

4. Jeśli pomimo negatywnej oceny skutków dla danego obiektu oraz braku rozwiązań alternatywnych, plan lub projekt musi jednak zostać zrealizowany ze względu na imperatyw wynikający z nadrzędnego interesu publicznego, w tym interesów mających charakter społeczny lub gospodarczy, państwo członkowskie podejmie wszelkie działania kompensujące konieczne do zapewnienia ochrony ogólnej spójności Natury 2000. O podjętych działaniach kompensujących państwo członkowskie poinformuje Komisję.

Jeżeli dany obiekt obejmuje rodzaj siedliska naturalnego i/lub jest zamieszkały przez gatunek o pierwszorzędym znaczeniu, jedyne względy, na które można się powołać to względy odnoszące się do zdrowia ludzkiego lub bezpieczeństwa publicznego, pozytywne skutki o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska oraz, po wyrażeniu opinii przez Komisję, inne przyczyny związane z imperatywem nadrzędnego interesu publicznego.

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 7

Zobowiązania wynikające z art. 6 ust. 2, 3 i 4 niniejszej dyrektywy zastąpią wszelkie zobowiązania wynikające z pierwszego zdania art. 4 ust. 4 dyrektywy 79/409/EWG w odniesieniu do obszarów sklasyfikowanych zgodnie z art. 4 ust. 1 tej dyrektywy lub uznanych w podobny sposób, na mocy art. 4 ust. 2, poczynając od daty wprowadzenia niniejszej dyrektywy w życie lub od daty klasyfikacji lub uznania przez państwo członkowskie na mocy dyrektywy 79/409/EWG, w zależności od tego która z tych dat jest późniejsza.

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 8

1. Równoległe z projektami dotyczącymi obiektów kwalifikujących się do wyznaczenia jako specjalne obszary ochrony, w których występują rodzaje siedlisk naturalnych i/lub gatunki o pierwszorzędym znaczeniu, państwa członkowskie prześlą Komisji, jeśli to stosowne, swoje szacunki odnoszące się do współfinansowania przez Wspólnotę, uznawanego przez nie za konieczne aby mogły spełnić swoje zobowiązania zgodnie z art. 6 ust. 1.
2. Komisja w porozumieniu z każdym zainteresowanym państwem członkowskim określi dla obiektów ważnych dla Wspólnoty, w odniesieniu do których państwo członkowskie ubiega się o współfinansowanie, działania konieczne do zachowania rodzajów naturalnych siedlisk i gatunków o pierwszorzędym znaczeniu występujących w tych obiektach w stanie sprzyjającym ochronie lub do odtworzenia takiego stanu, a także całkowite koszty tych działań.
3. Komisja w porozumieniu z zainteresowanymi państwami członkowskimi oszacuje finansowanie, w tym współfinansowanie, konieczne do realizacji działań o których mowa w ust. 2 między innymi przy uwzględnieniu koncentracji na terytorium państwa członkowskiego rodzajów naturalnych siedlisk i/lub gatunków o pierwszorzędym znaczeniu oraz względnych obciążeń, które pociągają za sobą wymagane działania.
4. Zgodnie z oceną o której mowa w ust. 2 i 3, biorąc pod uwagę dostępne źródła finansowania na mocy odnośnych instrumentów Wspólnoty i zgodnie z procedurą ustaloną w art. 21, Komisja przyjmie ramowy program działań

- uszeregowany zgodnie z priorytetami i obejmujący współfinansowanie, do podjęcia z chwilą kiedy obiekt zostanie wyznaczony na mocy art. 4 ust. 4.
5. Działania które nie zostały włączone do ramowego programu działań ze względu na brak wystarczających zasobów oraz działania włączone do wspomnianego powyżej ramowego programu, które jednak nie otrzymały koniecznego współfinansowania ramowego programu, zostaną ponownie rozważone zgodnie z procedurą ustaloną w art. 21 w kontekście dwuletniego przeglądu ramowego programu działań i mogą, w międzyczasie zostać odłożone przez państwa członkowskie w oczekiwaniu na taki przegląd. Przegląd ten będzie uwzględniać, odpowiednio do potrzeb, nową sytuację danego obiektu.
  6. Na obszarach, gdzie działania zależne od współfinansowania zostały odłożone, państwa członkowskie powstrzymają się od wszelkich nowych działań, które mogą spowodować pogorszenie stanu tych obszarów.

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 9

Komisja, działając zgodnie z procedurą określoną w art. 21, będzie okresowo dokonywać przeglądu udziału programu Natura 2000 w realizacji zadań określonych w art. 2 i 3. W tym kontekście może być rozważone zdeklasyfikowanie specjalnego obszaru ochrony, tam gdzie jest to uzasadnione naturalnymi zmianami, stwierdzonymi w wyniku monitorowania i nadzoru przewidzianego w art. 11.

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 10

Państwa członkowskie planując zagospodarowanie terenów i formułując politykę rozwoju, w szczególności mając na względzie poprawę ekologicznej spójności sieci Natura 2000, będą dążyć tam gdzie uznają to za konieczne, do popierania zagospodarowania i ochrony tych elementów krajobrazu, które mają duże znaczenie dla dzikiej fauny i flory. Są to elementy, które ze względu na swą liniową lub ciągłą strukturę (na przykład rzeki i ich brzegi albo tradycyjne systemy oznaczania granic pól), bądź pełnią funkcję wyjściowych obszarów ekspansji (na przykład stawy lub niewielkie lasy) są bardzo ważne dla migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej dzikich gatunków.

Ochrona siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków. Artykuł 11

Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków o których mowa w art. 2, ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów siedlisk naturalnych i gatunków o pierwszorzędym znaczeniu.

Ochrona gatunkowa. Artykuł 12

1. Państwa członkowskie podejmą konieczne działania, aby ustanowić system ścisłej ochrony w ich naturalnym zasięgu, gatunków zwierząt wymienionych w załączniku IV pkt (a), zakazujący:
(a) jakichkolwiek form celowego chwytania lub zabijania okazów tych gatunków żyjących w stanie dzikim,

- (b) celowego płoszenia tych gatunków, w szczególności podczas okresu rozrodu, wychowu młodych, snu zimowego i migracji,
- (c) celowego niszczenia lub wybierania jaj ptaków żyjących w stanie dzikim,
- (d) pogarszania stanu lub niszczenia terenów rozrodu lub odpoczynku.
2. W odniesieniu do tych gatunków państwa członkowskie zakazą przetrzymywania, transportu, sprzedaży lub wymiany oraz oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów pozyskanych ze stanu dzikiego, z wyjątkiem okazów pozyskanych legalnie przed wprowadzeniem w życie niniejszej dyrektywy.
  3. Zakazy o których mowa w ust. 1 pkt. (a) i (b) i w ust. 2 będą się odnosić do wszystkich stadiów życia tych zwierząt, do których stosuje się niniejszy artykuł.
  4. Państwa członkowskie ustanowią system kontroli przypadkowego chwytania lub zabijania gatunków zwierząt wyliczonych w załączniku IV ust. (a). W świetle zebranych informacji państwa członkowskie podejmą dalsze badania lub działania ochronne, które są niezbędne aby zapewnić, że przypadkowe chwytanie i zabijanie nie będzie miało negatywnego wpływu na te gatunki.

Ochrona gatunkowa. Artykuł 13

1. Państwa członkowskie podejmą konieczne działania, aby ustanowić system ścisłej ochrony gatunków roślin wymienionych w załączniku IV pkt (b), zakazujący:
  - (a) celowego zrywania, zbierania, ścinania, wrywania lub niszczenia roślin tych gatunków w ich naturalnym zasięgu, żyjących w stanie dzikim,
  - (b) przetrzymywania, transportu, sprzedaży lub wymiany oraz oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów tych gatunków pozyskanych ze stanu dzikiego, z wyjątkiem okazów pozyskanych legalnie przed wprowadzeniem w życie niniejszej dyrektywy.
2. Zakazy o których mowa w ust. 1 pkt. (a) i (b) będą się odnosić do wszystkich stadiów biologicznego życia tych roślin, do których stosuje się niniejszy artykuł.

Ochrona gatunkowa. Artykuł 14

1. Jeśli w świetle monitorowania i nadzoru przewidzianego w art. 11 państwa członkowskie uznają to za konieczne, podejmą one działania w celu zapewnienia, aby pozyskanie ze stanu dzikiego okazów dzikiej fauny i flory gatunków wymienionych w załączniku V, a także ich eksploatacja, były spójne z ich zachowaniem w stanie sprzyjającym ochronie.
2. Tam, gdzie takie działania zostaną uznane za konieczne, będą one obejmować kontynuację monitorowania i nadzoru przewidzianego w art. 11. Działania takie będą także obejmować w szczególności:
  - przepisy dotyczące dostępu do niektórych własności,
  - czasowy lub lokalny zakaz pozyskiwania okazów żyjących w stanie dzikim i eksploatacji niektórych populacji,
  - objęcie przepisami okresów i/lub metod pozyskiwania okazów,
  - stosowanie, tam gdzie okazy są pozyskiwane, zasad polowania i zasad łowienia ryb, które uwzględniają ochronę objętych pozyskiwaniem populacji,
  - ustanowienie systemu pozwoleń na pozyskiwanie okazów lub systemu

kontyngentów,

- objęcie przepisami nabywania okazów, ich sprzedaży, oferowania do sprzedaży, przetrzymywania w celu sprzedaży lub transportu w celu sprzedaży,
  - hodowanie gatunków zwierząt w niewoli oraz sztuczne rozmnażanie gatunków roślin,
- w ściśle kontrolowanych warunkach, w celu zmniejszenia pozyskiwania okazów tych gatunków żyjących w stanie dzikim,
- ocenę skutków przyjętych działań.

Ochrona gatunkowa. Artykuł 15

W odniesieniu do chwytania lub zabijania okazów dzikiej fauny wyliczonych w załączniku V (a) oraz w przypadkach, w których zgodnie z art. 16 stosowane są derogacje odnośnie pozyskiwania, chwytania lub zabijania gatunków wyliczonych w załączniku IV pkt (a), państwa członkowskie zakazą używania wszystkich niewybiórczych środków mogących spowodować lokalny zanik lub poważne zaburzenie, populacji tych gatunków, a w szczególności:

- (a) używania środków chwytania i zabijania wyliczonych w załączniku VI pkt (a),
- (b) wszelkich form chwytania lub zabijania ze środków transportu o których mowa w załączniku VI pkt (b).

Ochrona gatunkowa. Artykuł 16

1. Pod warunkiem, że nie ma zadowalającej alternatywy i że derogacja nie jest szkodliwa dla zachowania populacji danych gatunków w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu, państwa członkowskie mogą dokonać derogacji od postanowień art. 12, 13, 14 i 15 pkt. (a) i (b):

- (a) w interesie ochrony dzikiej fauny i flory oraz ochrony siedlisk naturalnych,
- (b) aby zapobiec poważnym szkodom, w szczególności w odniesieniu do upraw rolniczych, zwierząt hodowlanych, lasów, połowów ryb, wód oraz innych rodzajów własności,
- (c) w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego lub z innych imperatywnych powodów wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, w tym z powodów o charakterze społecznym lub gospodarczym oraz powodów związanych z pozytywnymi skutkami o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska,
- (d) dla celów związanych z badaniami i edukacją, dla odbudowy populacji zasiedlania i reintrodukcji określonych gatunków oraz dla koniecznych do tych celów działań hodowlanych włączając w to sztuczne rozmnażanie roślin,
- (e) aby umożliwić, w ściśle kontrolowanych warunkach, selektywnie i w ograniczonym stopniu, pozyskiwanie lub przetrzymywanie niektórych okazów gatunków wymienionych w załączniku IV, w ograniczonej liczbie określonej przez kompetentne władze krajowe.

2. Państwa członkowskie będą przekazywać Komisji co dwa lata, w formie ustalonej przez komitet, raport na temat derogacji stosowanych na mocy ust. 1. Komisja wyda swoją opinię na temat tych derogacji w maksymalnym terminie 12 miesięcy od otrzymania sprawozdania i przedstawi ją Komitetowi.

3. Raporty będą wskazywać:

- (a) gatunki, które podlegają derogacjom i powód derogacji, w tym charakter zagrożenia, jeśli to stosowne wraz z odesłaniem do odrzuconych rozwiązań alternatywnych i wykorzystanych danych naukowych,
- (b) środki, przyrzędy lub metody chwytania bądź zabijania gatunków zwierząt, na które wydano pozwolenie oraz powody ich stosowania,
- (c) okoliczności wskazujące kiedy i gdzie przyznano takie derogacje,
- (d) organ władzy upoważniony do deklarowania i sprawdzania spełnienia warunków wymaganych dla uzyskania derogacji oraz decydowanie, które środki, przyrzędy lub metody mogą być stosowane, w jakich granicach i przez jakie agendy a także kto ma wykonać dane zadanie,
- (e) stosowane środki monitorowania i nadzoru oraz uzyskane wyniki.

Informacja. Artykuł 17

1. Co sześć lat od daty wygaśnięcia okresu określonego w art. 23 państwa członkowskie będą opracowywać raport na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy niniejszej dyrektywy. Raport ten będzie w szczególności obejmować informacje dotyczące działań ochronnych o których mowa w art. 6 ust. 1 oraz ocenę ich wpływu na stan ochrony rodzajów siedlisk naturalnych z załącznika I i gatunków z załącznika II, a także główne wyniki monitorowania i nadzoru o którym mowa w art. 11. Raport, w formie ustalonej przez komitet, zostanie przekazany Komisji i udostępniony społeczeństwu.
2. Komisja przygotowuje zbiorczy raport na podstawie raportów o których mowa w ust. 1. Raport ten będzie zawierać odpowiednią ocenę osiągniętych postępów, a w szczególności udziału Natury 2000 w realizacji zadań określonych w art. 3. Robocza wersja części raportu obejmująca informacje dostarczone przez państwo członkowskie zostanie przekazana danemu państwu członkowskiemu do weryfikacji. Po przedłożeniu komitetowi, ostateczna wersja raportu zostanie opublikowana przez Komisję nie później niż w dwa lata po otrzymaniu sprawozdań o których mowa w ust. 1 i zostanie przekazana państwu członkowskiemu, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.
3. Państwa członkowskie mogą oznaczyć obszary wyznaczone na mocy niniejszej dyrektywy za pomocą obwieszczeń Wspólnoty opracowanych w tym celu przez komitet.

Badania. Artykuł 18

1. Państwa członkowskie i Komisja będą popierać konieczne badania i prace naukowe, mając na względzie zadania określone w załączniku II oraz zobowiązanie o którym mowa w art. 11. Będą one prowadzić wymianę informacji dla potrzeb właściwej koordynacji badań przeprowadzanych na szczeblu państwa członkowskiego i Wspólnoty.
2. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na prace naukowe konieczne do wprowadzenia w życie art. 4 i 10; popierane będą również transgraniczne badania prowadzone w ramach współpracy pomiędzy państwami członkowskimi.

Procedura zmiany załączników. Artykuł 19

Zmiany konieczne by dostosować załączniki II, III, V i VI do postępu naukowego i technicznego będą przyjmowane przez Radę na wniosek Komisji kwalifikowaną większością głosów.

Zmiany konieczne do dostosowania załącznika IV do postępu naukowego i technicznego, będą przyjmowane przez Radę na wniosek Komisji jednomyślnie.

Komitet. Artykuł 20

Komisji będzie pomagać komitet składający się z przedstawicieli państw członkowskich, któremu będzie przewodniczyć przedstawiciel Komisji.

Komitet. Artykuł 21

1. Przedstawiciel Komisji przedłoży komitetowi projekt działań, które należy podjąć, komitet wyda swoją opinię o projekcie w czasie ustalonym przez przewodniczącego, w zależności od pilności sprawy. Opinia zostanie przyjęta większością głosów określoną w art. 148 ust. 2 Traktatu w odniesieniu do decyzji, których przyjęcia wymaga się od Rady na wniosek Komisji. Głosy przedstawicieli państw członkowskich będą wazone tak, jak przewidziano w tym artykule. Przewodniczący nie głosuje.
2. Komisja przyjmie proponowane działania, jeżeli są one zgodne z opinią komitetu.

Jeżeli proponowane działania nie są zgodne z opinią komitetu lub jeśli opinia taka nie została przedłożona, Komisja bezzwłocznie przedłoży Radzie propozycje działań, które należy podjąć. Rada podejmie decyzję kwalifikowaną większością głosów.

Jeżeli po upływie 3 miesięcy od przedłożenia propozycji Rada nie podejmie decyzje, proponowane działania zostaną przyjęte przez Komisję.

Postanowienia uzupełniające. Artykuł 22

Wprowadzając w życie postanowienia niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie:

(a) będą badać, czy pożądana jest reintrodukcja gatunków z załącznika IV rodzimych na ich terytorium, tam gdzie może się to przyczynić do zachowania tych gatunków, pod warunkiem że badanie, uwzględniające również doświadczenie zdobyte w innych państwach członkowskich i gdziekolwiek indziej, ustali, że taka reintrodukcja przyczyni się skutecznie do przywrócenia tych gatunków do stanu sprzyjającego ochronie oraz będzie mieć miejsce tylko po przeprowadzeniu odpowiednich konsultacji z zainteresowaną ludnością;

(b) zapewnią, że celowa introdukcja do stanu dzikiego dowolnego gatunku, który nie jest rodzimy na ich terytorium będzie regulowana tak, by nie zaszkodzić siedliskom naturalnym w obrębie ich naturalnego zasięgu lub dzikiej rodzimej faunie i florze oraz, jeśli uznają to za konieczne, zakazać takiej introdukcji; przyjęte wyniki oceny zostaną przekazane dla informacji komitetu;

(c) będą wspierać edukację i dostarczanie ogólnej informacji na temat potrzeby ochrony gatunków dzikiej fauny i flory oraz ochrony ich siedlisk i siedlisk naturalnych.

Postanowienia końcowe. Artykuł 23

1. Państwa członkowskie wprowadzą w życie ustawy i inne akty normatywne oraz decyzje administracyjne niezbędne do zapewnienia zgodności z niniejszą dyrektywą w ciągu dwóch lat od jej notyfikacji. Powiadomią o tym niezwłocznie Komisję.
2. Przyjmowane postanowienia będą zawierać odesłanie do niniejszej dyrektywy lub też odesłanie takie zostanie do nich dołączone przy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonania takiego odesłania określą państwa członkowskie.
3. Państwa członkowskie prześlą Komisji teksty postanowień prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Postanowienia końcowe. Artykuł 24

Niniejsza dyrektywa jest adresowana do państw członkowskich.
Sporządzono w Brukseli, dnia 21 maja 1992 roku.

*W imieniu Rady
Przewodniczący
A. MARQUES CUNHA*

Załączniki

Załącznik I.

Typy siedlisk naturalnych będących w kręgu zainteresowań wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony.

Interpretacja

Wytyczne do interpretacji typów siedlisk, zawiera "Podręcznik interpretacji siedlisk europejskich" zatwierdzony przez komitet ustanowiony w art. 20 ("Komitet ds. Siedlisk") i wydany przez Komisję Europejską.

Kod odpowiada kodowi Natura 2000.

Znak * oznacza priorytetowe typy siedlisk.

---

1. SIEDLISKA PRZYBRZEŻNE I SŁONAWY

11. Obszary otwartego morza i obszary pływowe

- 1110 - Piaszczyste brzegi mórz znajdujące się stale pod wodą
- 1120 - * Podmorskie łąki posidonii (*Posidonium oceanicae*)
- 1130 - Ujścia rzek (estuaria)
- 1140 - Muliste i piaszczyste mielizny odsłaniane w czasie odpływu
- 1150 - * Przybrzeżne laguny
- 1160 - Duże płytkie zatoki
- 1170 - Rify
- 1180 - Podmorskie struktury powstałe w wyniku działania ulatniających się gazów

12. Morskie klify oraz żwirowe i kamieniste plaże

- 1210 - Jednoroczna roślinność przy linii przyboju
- 1220 - Wieloletnia roślinność kamienistych brzegów
- 1230 - Pokryte roślinnością morskie klify wybrzeży Atlantyku i Morza Bałtyckiego
- 1240 - Pokryte roślinnością morskie klify Morza Śródziemnego z endemicznym *Limonium* spp.
- 1250 - Pokryte roślinnością morskie klify wybrzeża makaronezyjskiego z endemiczną florą

13. Atlantyckie i kontynentalne słone bagna i słone łąki

- 1310 - Solirodek *Salicornia* i inne jednoroczne rośliny kolonizujące muł i piasek
- 1320 - Szuwary ze *Spartina* (*Spartinion maritimae*)
- 1330 - Atlantyckie słone łąki (*Glaucopuccinellietalia maritimae*)
- 1340 - * Śródlądowe słone łąki

14. Śródziemnomorskie i ciepłe atlantyckie słone bagna i słone łąki /o.k./

- 1410 - Śródziemnomorskie słone łąki (*Juncetalia maritimi*)
- 1420 - Śródziemnomorskie i ciepłe atlantyckie halofilne zarośla (*Sarcocornetea fruticosi*)
- 1430 - Halo-nitrofilne zarośla (*Pegano-Salsoletea*)

15. Słone i gipsowe stepy kontynentalne

- 1510 - * Śródziemnomorskie słone stepy (*Limonietalia*)
- 1520 - * Iberyjska roślinność na podłożach gipsowych (*Gypsophiletalia*)
- 1530 - * Pannońskie solniska (słone stepy i słone bagna)

16. Archipelagi, obszary przybrzeżne i wypiętrzone partie wybrzeży północnego Bałtyku

- 1610 - Bałtyckie wyspy typu eskerów z piaszczystymi, skalistymi i żwirowymi plażami i ich roślinnością
- 1620 - Wyspy i wysepki północnego Bałtyku
- 1630 - * Przybrzeżne łąki północnego Bałtyku
- 1640 - Piaszczyste plaże północnego Bałtyku z wieloletnią roślinnością
- 1650 - Wąskie małe zatoki północnego Bałtyku

2. PRZYBRZEŻNE WYDMY PIASZCZYSTE I WYDMY ŚRÓDLĄDOWE

21. Piaszczyste wydmy wybrzeży Atlantyku, Morza Północnego i Morza Bałtyckiego

- 2110 - Inicjalne stadia nadmorskich wydm wędrujących (białych wydm)
- 2120 - Wędrujące wydmy z *Ammophila arenaria* ("białe wydmy")
- 2130 - * Nadmorskie ustabilizowane wydmy z roślinnością zielną ("szare wydmy")
- 2140 - * Ustabilizowane wydmy bezwapienne z *Empetrum nigrum*
- 2150 - * Atlantyckie ustabilizowane wydmy bezwapienne (*Calluno-Ulicetea*)
- 2160 - Wydmy z zaroślami rokitnika *Hippophaë rhamnoides*
- 2170 - Wydmy z zaroślami wierzby piaskowej *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*)
- 2180 - Porośnięte lasem wydmy rejonu atlantyckiego, kontynentalnego i północnego
- 2090 - Wilgotne zagłębienia międzywydmowe
- 21A0 - Murawy typu machair na wydmach, użytkowane jako pastwiska (*priorytetowe tylko w Irlandii)

22. Piaszczyste wydmy wybrzeży Morza Śródziemnego

- 2210 - Ustabilizowane wydmy z roślinnością *Crucianellion maritimae*
- 2220 - Wydmy z wilczomleczem *Euphorbia terracina*
- 2230 - Zbiorowiska murawowe na wydmach, *Malcolmietalia*
- 2240 - Zbiorowiska murawowe na wydmach, *Brachypodietalia* z jednorocznymi roślinami
- 2250 - * Nadmorskie wydmy z jałowcem *Juniperus* spp.
- 2260 - Twardolistne zarośla s na wydmach, *Cisto-Lavenduletalia*
- 2270 - * Lasy sosnowe na wydmach (z *Pinus pinea* lub/i *Pinus pinaster*)

23. Stare, bezwapienne wydmy śródlądowe

- 2310 - Wrzosowiska zwrzosem *Calluna* i jałowcem *Genista* na suchych piaskach
- 2320 - Wrzosowiska z wrzosem i bażyną czarną *Calluna* i *Empetrum nigrum* na suchych piaskach
- 2330 - Śródlądowe wydmy z otwartymi murawami ze szczotlichą *Corynephorus* i mietlicą *Agrostis*
- 2340 - * Pannońskie wydmy śródlądowe

3. SIEDLISKA SŁODKOWODNE

31. Wody stojące

- 3110 - Wody oligotroficzne, zawierające niewiele składników mineralnych (*Littorelletalia uniflorae*), na piaszczystych równinach
- 3120 - Wody oligotroficzne z poryblinem *Isoetes* spp., zawierające niewielkie składników mineralnych, występujące zazwyczaj na piaszczystych glebach w zachodniej części rejonu śródziemnomorskiego
- 3130 - Wody stojące, oligotroficzne do mezotroficznych, z roślinnością *Littorelletea uniflorae* i/lub *Isoëto-Nanojuncetea*
- 3140 - Twarde oligo-mezotroficzne wody z z podwodnymi łąkami ramienic *Chara* spp.

- 3150 - Naturalne jeziora eutroficzne z roślinnością Magnopotamion lub Hydrocharition
- 3160 - Naturalne dystroficzne jeziora i stawy
- 3170 - * Śródziemnomorskie okresowe zbiorniki wodne
- 3180 - * Suche jeziora (jeziora okresowe, występujące głównie w Irlandii)

32. Wody bieżące □ odcinki cieków wodnych o naturalnej i semi-naturalnej dynamice (małe, średnie i główne koryta), w których jakość wody nie wykazuje istotnego pogorszenia

- 3210 - Naturalne rzeki Fennoskandii
- 3220 - Potoki górskie i roślinność zielna wzdłuż ich brzegów
- 3230 - Potoki górskie z zaroślami z wrześnią *Myricaria germanica*
- 3240 - Potoki górskie z zaroślami z wierzbą siwą *Salix elaeagnos*
- 3250 - Stałe rzeki rejonu śródziemnomorskiego, z siwcem żółtym *Glaucium flavum*
- 3260 - Rzeki nizinne i podgórskie z roślinnością *Ranunculon fluitantis* i *Callitricho-Batrachion*
- 3270 - Rzeki o mulistych brzegach z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. *Bidention* p.p.
- 3280 - Stałe rzeki rejonu śródziemnomorskiego z roślinnością *Paspalo-Agrostidion* i wiszącymi za zaroślami wierzbowo-topolowymi
- 3290 - Okresowe rzeki rejonu śródziemnomorskiego z roślinnością *Paspalo-Agrostidion*

4. WRZOSOWISKA I ZAROŚLA STREFY UMIARKOWANEJ

- 4010 - Północnoatlantyckie wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym *Erica tetralix*
- 4020 - * Atlantyckie wilgotne wrzosowiska z *Erica ciliaris* i *Erica tetralix*
- 4030 - Europejskie suche wrzosowiska
- 4040 - * Suche wrzosowiska wybrzeża Atlantyku, z *Erica vagans*
- 4050 - * Makaronezyjskie wrzosowiska endemiczne
- 4060 - Wysokogórskie i borealne wrzosowiska
- 4070 - * Zarośla z sosną kosą *Pinus mugo* i różanecznikiem *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*)
- 4080 - Subarktyczne zarośla wierzbowe *Salix* spp.
- 4090 - Endemiczne górskie wrzosowiska rejonu śródziemnomorskiego z janowcem ciernistym

5. TWARDOLISTNE ZAROŚLA (MATORRAL)

51. Zarośla submedyterrańskie i strefy umiarkowanej

- 5110 - Trwałe kserotermofilne formacje z bukszpanem zwyczajnym *Buxus sempervirens* na skalistych stokach (*Berberidion* p.p.)
- 5120 - Górskie formacje ze szczodrzeńcem *Cytisus purgans*
- 5130 - Formacje z jałowcem *Juniperus communis* na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach
- 5140 - * Formacje z *Cistus palhinhae* na nadmorskich wilgotnych wrzosowiskach

52. Śródziemnomorskie drzewiaste zarośla typu matorral

5210 - Drzewiasty matorral z jałowcem *Juniperus* spp.

5220 - * Drzewiasty matorral z *Zyziphus*

5230 - * Drzewiasty matorral z *Laurus nobilis*

53. Ciepłe śródziemnomorskie i pół-stepowe zarośla

5310 - Zarośla z *Laurus nobilis*

5320 - Niskie zarośla z wilczomleczem *Euphorbia* przy klifach

5330 - Ciepłe medyterrańskie i pół-pustynne zarośla

54. Frygany

5410 - Zachodnio-śródziemnomorskie frygany pokrywające szczytowe partie klifów (*Astragalo-Plantaginetum subulatae*)

5420 - Niskie olczaste zarośla *Sarcopoterium spinosum*

5430 - Endemiczne frygany *Euphorbio-Verbascion*

6. NATURALNE I PÓLNATURALNE FORMACJE TRAWIASTE

61. Naturalne murawy

6110 - * Naskalne, nawapienne lub bazofilne murawy *Alyso-Sedion albi*

6120 - * Suche napiaskowe murawy na wapiennym podłożu

6130 - Kalaminowe murawy *Violetalia calaminariae*

6140 - Pirenejskie murawy z kostrzewą *Festuca eskia*, na podłożu krzemianowym

6150 - Wysokogórskie i borealne murawy na podłożu krzemianowym

6160 - Iberyjskie górskie murawy z kostrzewą *Festuca indigesta*

6170 - Wysokogórskie murawy nawapienne

6180 - Makaronezyjskie mezofilne murawy

62. Półnaturalne suche murawy i i facje zaroślowe

6210 - Półnaturalne suche murawy i facje zaroślowe na podłożu wapiennym (*Festuco-Brometalia*) (*priorytetowe są te z nich, które obejmują ważne stanowiska storczyków)

6220 - * Pseudostepy z trawami i roślinami jednorocznymi *Thero-Brachypodietea*

6230 - * Murawy bliźniczkowe, o bogatym składzie gatunkowym, górskie i na terenach podgórskich w Europie kontynentalnej

6240 - * Subpannońskie murawy o charakterze stepowym

6250 - * Pannońskie murawy o charakterze stepowym na podłożu lessowym

6260 - * Pannońskie stepy na podłożu piaszczystym

6270 - * Nizinne, bogate florystycznie, murawy, suche do mezofilnych

6280 - * Skandynawskie alwary i prekambryjskie wychodnie skał wapiennych

63. Spasane lasy twardolistne (dehesas)

6310 - Dehesas z wieczniezielonymi dębami *Quercus* spp.

64. Pólnaturalne wilgotne łąki ziołoroślowe

6410 - Łąki trzęślicowe Molinia na wapiennych, torfowych lub ilasto-gliniastych glebach (Molinion caeruleae)

6420 - Śródziemnomorskie wilgotne łąki ziołoroślowe Molinio-Holoschoenion

6430 - Hydrofilne zbiorowiska ziołoroślowe, nadrzeczne i okrajkowe, na obszarach równinnych, górskich i wysokogórskich

6440 - Aluwialne łąki selernicowe w dolinach rzecznych (Cnidion dubii)

6450 - Borealne łąki aluwialne

65. Mezofilne formacje trawiaste

6510 - Nizinne łąki kośne (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)

6520 - Górskie łąki kośne

6530 - * Łąki Fennoskandii, częściowo porośnięte lasem

7. TORFOWISKA WYSOKIE, PRZEJŚCIOWE I NISKIE ORAZ INNE TERENY PODMOKŁE

71. Kwaśne torfowiska z mchem torfowcem Sphagnum

7110 - * Aktywne torfowiska wysokie

7120 - Zdegradowane torfowiska wysokie, nadal zdolne do naturalnej regeneracji

7130 - Torfowiska pokrywowe (*prioritytowe jeśli aktywne)

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska

7150 - Zagłębienia na podłożach torfowych (Rhynchosporion)

7160 - Bogate w składniki mineralne źródła i źródlika Fennoskandii

72. Nawapienne torfowiska niskie i inne tereny podmokłe

7210 - * Nawapienne torfowiska z kłocią wiechowatą Cladium mariscus i gatunkami ze związku Caricion devallianae

7220 - * Petryfikujące źródła z utworami tufowymi (Cratoneurion)

7230 - Torfowiska alkaliczne

7240 - * Wysokogórskie pionierskie formacje Caricion bicoloris-atrofuscuae

73. Borealne tereny bagienne

7310 - * Tereny bagienne typu aapa

7320 - * Tereny bagienne typu palsa

8. SIEDLISKA SKALNE I JASKINIE

81. Piargi

8110 - Piargi krzemianowe od pietra regli do piętra śnieżnego (Androsacetalia alpinae i Galeopsietalia ladani)

8120 - Górskie i wysokogórskie piargi wapienne (Thlaspietea rotundifolii)

8130 - Zachodniośródziemnomorskie i termofilne piargi

8140 - Wschodniośródziemnomorskie piargi

- 8150 - Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe
- 8160 - * Środkowoeuropejskie wyżynne i górskie rumowiska wapienne

82. Skaliste stoki z chazmofityczną roślinnością (roślinnością szczelin skalnych)

- 8210 - Wapienne ściany skalne z chazmofityczną roślinnością
- 8220 - Krzemianowe ściany skalne z chazmofityczną roślinnością
- 8230 - Skały krzemianowe z pionierską roślinnością Sedo-Scleranthion lub Sedo albi-Veronicion dillenii
- 8240 - * Wapienne "bruki"

83. Inne skalne siedliska

- 8310 - Jaskinie nie udostępnione do penetracji
- 8320 - Pola lawy i inne produkty niedawnej działalności wulkanicznej
- 8330 - Podwodne lub częściowo zalane wodą jaskinie morskie
- 8340 - Stałe lodowce

9. LASY

Naturalna i półnaturalna roślinność leśna, obejmująca rodzime gatunki, tworząca wysokopienny las z typowym podszytem i spełniająca następujące kryteria: rzadka, szczątkowa i/lub obejmująca stanowiska roślin będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty

90. Lasy Europy Północnej

- 9010 - * Zachodnia Tajga
- 9020 - * Hemiborealne naturalne starodrzewia liściaste (*Quercus*, *Tilia*, *Acer*, *Fraxinus* or *Ulmus*), bogate w epifity
- 9030 - * Wczesne stadia sukcesyjne lasów na wypiętrzonych partiach wybrzeży
- 9040 - Skandynawskie subalpejskie/subarktyczne lasy z brzozą *Betula pubescens* ssp. *czerepanovii*
- 9050 - Lasy świerkowe Fennoskandii, z bogatym runem
- 9060 - Lasy iglaste naglacjofluwialnych eskerach lub z nimi związane
- 9070 - Pastwiska Fennoskandii, częściowo zarośnięte lasem
- 9080 - Bagienne liściaste lasy Fennoskandii

91. Lasy strefy umiarkowanej Europy

- 9110 - Buczyny kwaśne *Luzulo-Fagetum*
- 9120 - Atlantyckie acidofilne buczyny z otrokrzewem *Ilex* i niekiedy także z cisem *Taxus* w podszytcie (*Quercion robori-petraeae* lub *Ilici-Fagenion*)
- 9130 - Żyzne buczyny *Asperulo-Fagetum*
- 9140 - Środkowoeuropejskie górskie lasy bukowe z jaworem *Acer* i szczawiem *Rumex arifolius*
- 9150 - Środkowoeuropejskie nawapienne buczyny *Cephalanthero-Fagion*
- 9160 - Subatlantyckie i środkowoeuropejskie lasy dębowe i dębowo-grabowe *Carpinion betuli* (grądy)
- 9170 - Lasy dębowo-grabowe *Galio-Carpinetum* (grądy)

- 9180 - * Lasy Tilia-Acerion na stokach, piargach i zboczach wąwozów
- 9190 - Stare acidofilne dąbrowy z *Quercus robur* na piaszczystych równinach
- 91A0 - Stare acidofilne dąbrowy (*Quercus sessilis*) z *Ilex* i *Blechum* na Wyspach Brytyjskich
- 91B0 - Termofilne lasy z jesionem *Fraxinus angustifolia*
- 91C0 - * Lasy kaledońskie
- 91D0 - * Lasy bagienne
- 91E0 - * Lasy nadrzeczne z olszą czarną *Alnus glutinosa* i jesionem wyniosłym *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 - Nadrzeczne lasy mieszane z dębem *Quercus robur*, wiązami *Ulmus laevis* i *Ulmus minor*, jesionem *Fraxinus excelsior* lub *Fraxinus angustifolia*, występujące wzdłuż dużych rzek (*Ulmenion minoris*)
- 91G0 - * Pannońskie lasy z *Quercus petraea* i *Carpinus betulus*
- 91H0 - * Pannońskie lasy z *Quercus pubescens*
- 91I0 - * Eurosyberyjskie dąbrowy stepowe
- 91J0 - * lasy cisowe Wysp Brytyjskich

92. Śródziemnomorskie lasy liściaste

- 9210 - * Apenińskie lasy bukowe z *Taxus* i *Ilex*
- 9220 - * Apenińskie lasy bukowe z *Abies alba* i lasy bukowe z *Abies nebrodensis*
- 9230 - Galicyjsko-portugalskie lasy dębowe z *Quercus robur* i *Quercus pyrenaica*
- 9240 - Iberyjskie lasy dębowe z *Quercus faginea* i *Quercus canariensis*
- 9250 - Lasy z *Quercus trojana*
- 9260 - Lasy kasztanowe *Castanea sativa*
- 9270 - Greckie lasy bukowe z *Abies borisii-regis*
- 9280 - Lasy z *Quercus frainetto*
- 9290 - Lasy cyprysowe (*Acero-Cupression*)
- 92A0 - Lasy galeriowe z wierzbą *Salix alba* i topolą *Populus alba*
- 92B0 - Nadrzeczne formacje wzdłuż okresowych cieków rejonu śródziemnomorskiego z rododendronem *Rhododendron ponticum*, wierzbą *Salix* i in.
- 92C0 - Lasy z *Platanus orientalis* i *Liquidambar orientalis* (ze związku *Platanion orientalis*)
- 92D0 - Południowe nadrzeczne lasy galeriowe i zarośla (*Nerio-Tamaricetea* i *Securinegion tinctoriae*)

93. Śródziemnomorskie lasy twardolistne

- 9310 - Egejskie lasy z *Quercus brachyphylla*
- 9320 - Lasy z *Olea* i *Ceratonia*
- 9330 - Lasy z *Quercus suber*
- 9340 - Lasy z *Quercus ilex* i *Quercus rotundifolia*
- 9350 - Lasy z *Quercus macrolepis*
- 9360 - * Makaronezyjskie lasy wawrzynolistne (*Laurus*, *Ocotea*)
- 9370 - * Gaje palmowe z *Phoenix*
- 9380 - Lasy z *Ilex aquifolium*

94. Górskie lasy szpilkowe strefy umiarkowanej

9410 - Kwaśne świerczyny górskie i wysokogórskie (Vaccineo-Piceetea)
9420 - Wysokogórskie lasy z modrzewiem *Larix decidua* i/lub limbą *Pinus cembra*
9430 - Górskie lasy sosnowe z *Pinus uncinata* (* priorytetowe jeżeli są na podłożach gipsowych lub wapiennych)

95. Lasy iglaste rejonu śródziemnomorskiego i Makaronezji

9510 - * Południowoapenińskie lasy jodłowe z *Abies alba*
9520 - Lasy z *Abies pinsapo*
9530 - * (Sub-) medyterrańskie lasy sosnowe z endemiczną czarną sosną
9540 - * Śródziemnomorskie lasy sosnowe z endemicznymi mezogenicznymi sosnami
9550 - Kanaryjskie endemiczne lasy sosnowe
9560 - * Endemiczne lasy z jałowcem *Juniperus* spp.
9570 - * Lasy z *Tetraclinis articulata*
9580 - * Śródziemnomorskie lasy cisowe z *Taxus baccata*

Załącznik II.

Typy siedlisk naturalnych będących w kręgu zainteresowań wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony.

Interpretacja

(a) załącznik II jest kontynuacją załącznika I dotyczącego ustanowienia spójnej sieci specjalnych obszarów ochrony,

(b) gatunki wyliczone w niniejszym załączniku wykazane są poprzez:

- nazwę gatunku lub podgatunku

lub

- przez grupę gatunków należących do wyższego taksonu lub do wskazanej części tego taksonu.

Skrót "ssp" po nazwie rodziny lub rodzaju oznacza wszystkie gatunki należące do tej rodziny lub rodzaju.

(c) Symbole

Gwiazdka (*) przed nazwą gatunku oznacza, że jest to gatunek o pierwszorzędym znaczeniu.

Większość gatunków wymienionych w tym załączniku jest również wymienionych w załączniku IV.

Jeśli gatunek występujący w tym załączniku nie występuje w załączniku IV ani w załączniku V, po nazwie gatunku występuje symbol "o". Jeśli gatunek występujący w tym załączniku występuje również w załączniku V a nie występuje w załączniku IV, po nazwie następuje symbol "V".

SSAKI - MAMMALIA

INSECTIVORA

Talpidae
Galemys pyrenaicus

CHIROPTERA

Rhinolophidae
Rhinolophus blasii
Rhinolophus euryale
Rhinolophus ferrumequinum
Rhinolophus hipposideros
Rhinolophus mehelyi
Vespertilionidae
Barbastella barbastellus
Miniopterus schreibersi
Myotis bechsteini
Myotis blythi
Myotis capaccinii
Myotis dasycneme
Myotis emarginatus
Myotis myotis

RODENTIA

Sciuridae
Spermophilus citellus
Castoridae
Castor fiber
Microtidae
Microtus cabreræ
* Microtus oeconomus arenicola

CARNIVORA

Canidae
* Canis lupus (populacje hiszpańskie: tylko na południe od Duero; populacje greckie: tylko na południe od 39 równoleżnika)
Ursidae
* Ursus arctos
Mustelidae
Lutra lutra
Mustela lutreola
Felidae
Lynx lynx
* Lynx pardina
Phocidae
Halichoerus grypus (V)
* Monachus monachus
Phoca vitulina (V)

ARTIODACTYLA

Cervidae
* Cervus elaphus corsicanus
Bovidae
Capra aegagrus (populacje naturalne)
* Capra pyrenaica pyrenaica
Ovis ammon musimon (populacje naturalne - Korsyka i Sardynia)
Rupicapra rupicapra balcanica
* Rupicapra ornata

CETACEA

Tursiops truncatus
Phocoena phocoena

GADY - REPTILIA

TESTUDINATA

Testudinidae
Testudo hermanni
Testudo graeca
Testudo marginata
Cheloniidae
* Caretta caretta
Emydidae
Emys orbicularis
Mauremys caspica

SAURIA

Lacertidae
Lacerta monticola
Lacerta schreiberi
Gallotia galloti
insulanagae
* Gallotia simonyi
Podarcis lilfordi
Podarcis pityusensis
Scincidae

OPHIDIA

Colubridae
Elaphe quatuorlineata
Elaphe situla
Viperidae
* Vipera schweizeri
Vipera ursinii

Mauremys leprosa

Chalcides occidentalis
Gekkonidae
Phyllodactylus
europaeus

PLĄZY - AMPHIBIA

CAUDATA

Salamandridae
Chioglossa lusitanica
Mertensiella luschani
* Salamandra salamandra aurorae
Salamandrina terdigitata
Triturus cristatus
Proteidae
Proteus anguinus
Plethodontidae
Speleomantes ambrosii
Speleomantes flavus
Speleomantes genei
Speleomantes imperialis
Speleomantes supramontes

ANURA

Discoglossidae
Bombina bombina
Bombina variegata
Discoglossus jeanneae
Discoglossus montalentii
Discoglossus sardus
* Alytes muletensis
Ranidae
Rana latastei
Pelobatidae
* Pelobates fuscus insubricus

RYBY - PISCES

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae
Eudontomyzon spp. (o)
Lampetra fluviatilis (V)
Lampetra planeri (o)
Lethenteron zanandrai (V)
Petromyzon marinus (o)

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae
* Acipenser naccarii
* Acipenser sturio

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae
Aphanius iberus (o)
Aphanius fasciatus (o)
* Valencia hispanica

SALMONIFORMES

Salmonidae
Hucho hucho (populacje naturalne) (V)

Chalcalburnus chalcoides (o)
Chondrostoma soetta (o)
Chondrostoma polylepis (o)
Chondrostoma genei (o)
Chondrostoma lusitanicum (o)
Chondrostoma toxostoma (o)
Gobio albipinnatus (o)
Gobio uranoscopus (o)
Iberocypris palaciosi (o)
* Ladigesocypris ghigii (o)
Leuciscus lucomonis (o)
Leuciscus souffia (o)
Phoxinellus spp. (o)
Rutilus pigus (o)
Rutilus rubilio (o)
Rutilus arcasii (o)
Rutilus macrolepidotus (o)
Rutilus lemmingii (o)
Rutilus friesii meidingeri (o)
Rutilus alburnoides (o)
Rhodeus sericeus amarus (o)
Scardinius graecus (o)

Salmo salar (tylko w wodach słodkich) (V)
Salmo marmoradus (o)
Salmo macrostigma (o)
Coregonidae
* Coregonus oxyrhynchus
(anadromiczne gatunki w pewnych sektorach Morza Północnego)

ANURA

Discoglossidae
Bombina bombina
Bombina variegata
Discoglossus jeanneae
Discoglossus montalentii
Discoglossus sardus
* Alytes muletensis
Ranidae
Rana latastei
Pelobatidae
* Pelobates fuscus insubricus

CYPRINIFORMES

Cyprinidae
Alburnus vulturius (o)
Alburnus albidus (o)
Anaecypris hispanica
Aspius aspius (o)
Barbus plebejus (V)
Barbus meridionalis (V)
Barbus capito (V)
Barbus comiza (V)

Cobitidae
Cobitis conspersa (o)
Cobitis larvata (o)
Cobitis trichonica (o)
Cobitis taenia (o)
Misgurnis fossilis (o)
Sabanejewia aurata (o)

PERCIFORMES

Percidae
Gymnocephalus schraetzer (V)
Zingel spp. [(o) z wyjątkiem Zingel asper i Zingel zingel (V)]
Gobiidae
Pomatoschistus canestrini (o)
Padogobius panizzai (o)
Padogobius nigricans (o)

CLUPEIFORMES

Clupeidae
Alosa spp. (V)

SCORPAENIFORMES

Cottidae
Cottus ferruginosus (o)
Cottus petiti (o)
Cottus gobio (o)

SILURIFORMES

Siluridae
Silurus aristotelis (V)

Bezkręgowce

STAWONOZI - ARTHROPODA

CRUSTACEA

Decapoda
Austropotamobius pallipes (V)

INSECTA

Coleoptera
Buprestis splendens
* Carabus olympiae
Cerambyx cerdo
Cucujus cinnaberinus
Dytiscus latissimus

Eriogaster catax
Euphydryas aurinia (o)
Graellsia isabellae (V)
Hypodryas maturna
Lycaena dispar
Maculinea nausithous
Maculinea teleius
Melanagria arge
Papilio hospiton
Plebicula golgus
Mantodea

Graphoderus bilineatus
Limoniscus violaceus (o)
Lucanus cervus (o)
Morimus funereus (o)
* Osmoderma eremita
* Rosalia alpina
Lepidoptera
* Callimorpha quadripunctata (o)
Coenonympha oedippus
Erebia calcaria
Erebia christi

Apteromantis aptera
Odonata
Coenagrion hylas (o)
Coenagrion mercuriale (o)
Cordulegaster trinacriae
Gomphus graslinii
Leucorrhina pectoralis
Lindenia tetraphylla
Macromia splendens
Ophiogomphus cecilia
Oxygastra curtisii
Orthoptera
Baetica ustulata

MIĘCZAKI - MOLLUSCA

GASTROPODA

Caseolus calculus
Caseolus commixta
Caseolus sphaerula
Discula leacockiana
Discula tabellata
Discus defloratus
Discus guerinianus
Elona quimperiana
Geomalacus maculosus
Geomitra moniziana
Helix subplicata
Leiostyla abbreviata

Leiostyla cassida
Leiostyla corneocostata
Leiostyla gibba
Leiostyla lamellosa
Vertigo angustior (o)
Vertigo genesii (o)
Vertigo geyeri (o)
Vertigo moulinsiana (o)

BIVALVIA

Unionoida
Margaritifera margaritifera (V)
Unio crassus

(b) ROŚLINY - FLORA

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy

BLECHNACEAE

Woodwardia radicans (L.) Sm.

DICKSONIACEAE

Culcita macrocarpa C. Presl

DRYOPTERIDACEAE

GROSSULARIACEAE

* Ribes sardum Martelli

HYPERICACEAE

* Hypericum aciferum (Greuter)
N. K. B. Robson

JUNCACEAE

Juncus valvatus Link

LABIATAE

Dracocephalum austriacum L.
* Micromeria taygetea P. H. Davis

* *Dryopteris corleyi* Fraser-Jenk.

HYMENOPHYLLACEAE

Trichomanes speciosum Willd.

ISOËTACEAE

Isoëtes boryana Durieu

Isoëtes malinverniana Ces. & De Not.

MARSILEACEAE

Marsilea batardae Launert

Marsilea quadrifolia L.

Marsilea strigosa Willd.

OPHIOGLOSSACEAE

Botrychium simplex Hitchc.

Ophioglossum polyphyllum A. Braun

GYMNOSPERMAE

PINACEAE

* *Abies nebrodensis* (Lojac.) Mattei

ANGIOSPERMAE

ALISMATACEAE

Caldesia parnassifolia (L.) Parl.

Luronium natans (L.) Raf.

AMARYLLIDACEAE

Leucojum nicaeense Ard.

Narcissus asturiensis (Jordan) Pugsley

Narcissus calcicola Mendonça

Narcissus cyclamineus DC.

Narcissus fernandesii G. Pedro

Narcissus humilis (Cav.) Traub

* *Narcissus nevadensis* Pugsley

Narcissus pseudonarcissus L.

subsp. *nobilis* (Haw.) A. Fernandes

Narcissus scaberulus Henriq.

Narcissus triandrus (Salisb.)

D. A. Webb subsp. *capax* (Salisb.) D. A.

Webb

Narcissus viridiflorus Schousboe

BORAGINACEAE

* *Anchusa crispa* Viv.

* *Lithodora nitida* (H. Ern) R. Fernandes

Myosotis lusitanica Schuster

Nepeta dirphyia (Boiss.)

Heldr. ex Halacsy

* *Nepeta sphaciotica* P. H. Davis

Origanum dictamnus L.

Sideritis incana subsp. *glauca* (Cav.)

Malagarriga

Sideritis javalambrensis Pau

Sideritis serrata Cav. ex Lag.

Teucrium lepicephalum Pau

Teucrium turredanum

Losa & Rivas Goday

* *Thymus camphoratus*

Hoffmanns. & Link

Thymus carnosus Boiss.

* *Thymus cephalotos* L.

LEGUMINOSAE

Anthyllis hystrix Cardona,

Contandr. & E. Sierra

* *Astragalus algarbiensis* Coss.

ex Bunge

* *Astragalus aquilanus* Anzalone

Astragalus centralpinus

Braun-Blanquet

* *Astragalus maritimus* Moris

Astragalus tremolsianus Pau

* *Astragalus verrucosus* Moris

* *Cytisus aeolicus* Guss. ex Lindl.

Genista dorycnifolia Font Quer

Genista holopetala

(Fleischm. ex Koch) Baldacci

Melilotus segetalis (Brot.) Ser. subsp.

fallax Franco

* *Ononis hackellii* Lange

Trifolium saxatile All.

* *Vicia bifoliolata* J. D. Rodriguez

LENTIBULARIACEAE

Pinguicula nevadensis (Lindb.) Casper

LILIACEAE

Allium grosii Font Quer

* *Androcymbium rechingeri* Greuter

* *Asphodelus bento-rainhae* P. Silva

Hyacinthoides vicentina

(Hoffmanns. & Link) Rothm.

* *Muscari gussonei* (Parl.) Tod.

LINACEAE

Myosotis rehsteineri Wartm.
Myosotis retusifolia R. Afonso
Omphalodes kuzinskyana Willk.
* Omphalodes littoralis Lehm.
Solenanthes albanicus (Degen & al.)
Degen & Baldacci
* Symphytum cycladense Pawl.

CAMPANULACEAE

Asyneuma giganteum (Boiss.) Bornm.
* Campanula sabatia De Not.
Jasione crispa (Pourret) Samp.
subsp. serpentina Pinto da Silva
Jasione lusitanica A. DC.

CARYOPHYLLACEAE

* Arenaria nevadensis Boiss. & Reuter
Arenaria provincialis
Chater & Halliday
Dianthus cintronus Boiss. & Reuter
subsp. cintronus Boiss. & Reuter
Dianthus marizii (Samp.) Samp.
Dianthus rupicola Biv.
* Gypsophila papillosa P. Porta
Herniaria algarvica Chaudri
Herniaria berlingiana (Chaudri)
Franco
* Herniaria latifolia Lapeyr. subsp.
litardierei gamis
Herniaria maritima Link
Moehringia tommasinii Marches.
Petrocoptis grandiflora Rothm.
Petrocoptis montsicciana
O. Bolos & Rivas Mart.
Petrocoptis pseudoviscosa Fernandez
Casas
Silene cintrana Rothm.
* Silene hicesiae Brullo & Signorello
Silene hifacensis Rouy ex Willk.
* Silene holzmännii Heldr. ex Boiss.
Silene longicilia (Brot.) Otth.
Silene mariana Pau
* Silene orphanidis Boiss.
* Silene rothmaleri Pinto da Silva
* Silene velutina Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE

* Bassia saxicola (Guss.) A. J. Scott

* Linum muelleri Moris

LYTHRACEAE

* Lythrum flexuosum Lag.

MALVACEAE

Kosteletzkya pentacarpos (L.) Ledeb.

NAJADACEAE

Najas flexilis (Willd.)
Rostk. & W. L. Schmidt

ORCHIDACEAE

* Cephalanthera cucullata
Boiss. & Heldr.
Cypripedium calceolus L.
Liparis loeselii (L.) Rich.
* Ophrys lunulata Parl.

PAEONIACEAE

Paeonia cambessedesii (Willk.) Willk.
Paeonia parnassica Tzanoudakis
Paeonia clusii F. C. Stern subsp.
rhodia (Stearn) Tzanoudakis

PALMAE

Phoenix theophrasti Greuter

PLANTAGINACEAE

Plantago algarbiensis Samp.
Plantago almogravensis Franco

PLUMBAGINACEAE

Armeria berlingensis Daveau
* Armeria helodes Martini & Pold
Armeria neglecta Girard
Armeria pseudarmeria (Murray)
Mansfeld
* Armeria rouyana Daveau
Armeria soleirolii (Duby) Godron
Armeria velutina Welv. ex
Boiss. & Reuter
Limonium dodartii (Girard) O. Kuntze
subsp. lusitanicum (Daveau) Franco

* Limonium insulare (Beg. & Landi)
Arrig. & Diana
Limonium lanceolatum

- * *Kochia saxicola* Guss.
- * *Salicornia veneta* Pignatti & Lausi

CISTACEAE

- Cistus palhinhae* Ingram
- Halimium verticillatum* (Brot.) Sennen
- Helianthemum alypoides* Losa & Rivas Goday
- Helianthemum caput-felis* Boiss.
- * *Tuberaria major* (Willk.) Pinto da Silva et Roseira

COMPOSITAE

- * *Anthemis glaberrima* (Rech. f.) Greuter
- * *Artemisia granatensis* Boiss.
- * *Aster pyrenaicus* Desf. ex DC.
- * *Aster sorrentinii* (Tod) Lojac.
- * *Carduus myriacanthus* Salzm. ex DC.
- * *Centaurea alba* L. subsp. *heldreichii* (Halacsy) Dostal
- * *Centaurea alba* L. subsp. *princeps* (Boiss. et Heldr.) Gugler
- * *Centaurea attica* Nyman subsp. *megarensis* (Halacsy & Hayek) Dostal
- * *Centaurea balearica* J. D. Rodriguez
- * *Centaurea borjae* Valdes-Berm. & Rivas Goday
- * *Centaurea citricolor* Font Quer
- Centaurea corymbosa* Pourret
- Centaurea gadorensis* G. Bianca
- * *Centaurea horrida* Badaro
- * *Centaurea kalambakensis* Freyn & Sint.
- Centaurea kartschiana* Scop.
- * *Centaurea lactiflora* Halacsy
- Centaurea micrantha* Hoffmanns. & Link subsp. *herminii* (Rouy) Dostal
- * *Centaurea niederi* Heldr.
- * *Centaurea peucedanifolia* Boiss. & Orph.
- * *Centaurea pinnata* Pau
- Centaurea pulvinata* (G. Bianca) G. Bianca
- Centaurea rothmalerana* (Arénes) Dostal
- Centaurea vicentina* Mariz.
- * *Crepis crocifolia* Boiss. & Heldr.

- (Hoffmanns. & Link) Franco
- Limonium multiflorum* Erben
- * *Limonium pseudolaetum* Arrig. & Diana
- * *Limonium strictissimum* (Salzmann) Arrig.

POLYGONACEAE

- Polygonum praelongum* Coode & Cullen
- Rumex rupestris* Le Gall

PRIMULACEAE

- Androsace mathildae* Levier
- Androsace pyrenaica* Lam.
- * *Primula apennina* Widmer
- Primula palinuri* Petagna
- Soldanella villosa* Darracq.

RANUNCULACEAE

- * *Aconitum corsicum* Gayer
- Adonis distorta* Ten.
- Aquilegia bertolonii* Schott
- Aquilegia kitaibelii* Schott
- * *Aquilegia pyrenaica* D. C. subsp. *cazorlensis* (Heywood) Galiano
- * *Consolida samia* P. H. Davis
- Pulsatilla patens* (L.) Miller
- * *Ranunculus weyleri* Mares

RESEDACEAE

- * *Reseda decursiva* Forssk.

ROSACEAE

- Potentilla delphinensis* Gren. & Godron

RUBIACEAE

- * *Galium litorale* Guss.
- * *Galium viridiflorum* Boiss. & Reuter

SALICACEAE

- Salix salvifolia* Brot. subsp. *australis* Franco

SANTALACEAE

- Thesium ebracteatum* Hayne

SAXIFRAGACEAE

Crepis granatensis (Willk.)
B. Bianca & M. Cueto
Erigeron frigidus Boiss. ex DC.
Hymenostemma pseudanthemis
(Kunze) Willd.
* *Jurinea cyanoides* (L.) Reichenb.
* *Jurinea fontqueri* Cuatrec.
* *Lamyropsis microcephala* (Moris)
Dittrich & Greuter
Leontodon microcephalus
(Boiss. ex DC.) Boiss.
Leontodon boryi Boiss.
* *Leontodon siculus* (Guss.) Finch & Sell
Leuzea longifolia Hoffmanns. & Link
Ligularia sibirica (L.) Cass.
Santolina impressa Hoffmanns. & Link
Santolina semidentata
Hoffmanns. & Link
* *Senecio elodes* Boiss. ex DC.
Senecio nevadensis Boiss. & Reuter

CONVOLVULACEAE

* *Convolvulus argyrothamnus* Greuter
* *Convolvulus fernandesii* Pinto
da Silva & Teles

CRUCIFERAE

Alyssum pyrenaicum Lapeyr.
Arabis sadina (Samp.) P. Cout.
* *Biscutella neustriaca* Bonnet
Biscutella vincentina (Samp.) Rothm.
Boleum asperum (Pers.) Desvaux
Brassica glabrescens Poldini
Brassica insularis Moris
* *Brassica macrocarpa* Guss.
Coincya cintrana (P. Cout.) Pinto
da Silva
* *Coincya rupestris* Rouy
* *Coronopus navasii* Pau
Diplotaxis ibicensis (Pau) Gomez-
Campo
* *Diplotaxis siettiana* Maire
Diplotaxis vicentina (P. Cout.) Rothm.
Erucastrum palustre (Pirona) Vis.
* *Iberis arbuscula* Runemark
Iberis procumbens Lange subsp.
microcarpa Franco & Pinto da Silva
* *Ionopsidium acaule* (Desf.) Reichenb.
Ionopsidium savianum (Caruel)

Saxifraga berica (Beguinot)
D. A. Webb
Saxifraga florulenta Moretti
Saxifraga hirculus L.
Saxifraga tombeanensis Boiss. ex Engl.

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum charidemi Lange
Chaenorrhinum serpyllifolium (Lange)
Lange subsp. *lusitanicum* R. Fernandes
* *Euphrasia genargentea* (Feoli) Diana
Euphrasia marchesettii Wettst.
ex Marches.
Linaria algarviana Chav.
Linaria coutinhoi Valdes
* *Linaria ficalhoana* Rouy
Linaria flava (Poiret) Desf.
* *Linaria hellenica* Turrill
* *Linaria ricardoii* Cout.
* *Linaria tursica* B. Valdes & Cabezudo
Linaria tonzigii Lona
Odontites granatensis Boiss.
Verbascum litigiosum Samp.
Veronica micrantha
Hoffmanns. & Link
* *Veronica oetaea* L.-A. Gustavsson

SELAGINACEAE

* *Globularia stygia* Orph. ex Boiss.

SOLANACEAE

* *Atropa baetica* Willk.

THYMELAEACEAE

Daphne petraea Leybold
* *Daphne rodriguezii* Texidor

ULMACEAE

Zelkova abelicea (Lam.) Boiss.

UMBELLIFERAE

* *Angelica heterocarpa* Lloyd
Angelica palustris (Besser) Hoffm.
* *Apium bermejoi* Llorens
Apium repens (Jacq.) Lag.
Athamanta cortiana Ferrarini
* *Bupleurum capillare* Boiss. & Heldr.
* *Bupleurum kakiskalae* Greuter

Ball & Arcang.
Sisymbrium cavanillesianum
Valdes & Castroviejo
Sisymbrium supinum L.

CYPERACEAE

* Carex panormitana Guss.
Eleocharis carniolica Koch

DIOSCOREACEAE

* Borderea chouardii (Gaussen) Heslot

DROSERACEAE

Aldrovanda vesiculosa L.

EUPHORBIACEAE

* Euphorbia margalidiana
Kuhbier & Lewejohann
Euphorbia transtagana Boiss.

GENTIANACEAE

* Centaurium rigualii Esteve Chueca
* Centaurium somedanum Lainz
Gentiana ligustica
R. de Vilm. & Chopinet
Gentianella angelica (Pugsley)
E. F. Warburg

GERANIACEAE

* Erodium astragaloides Boiss. & Reuter
Erodium paularense
Fernandez-Gonzales & Izco
* Erodium rupicola Boiss.

GRAMINEAE

Avenula hackelii (Henriq.) Holub
Bromus grossus Desf. ex DC.
Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl
Festuca brigantina (Markgr.
-Dannenb.) Markgr. Dannenb.
Festuca duriotagana
Franco & R. Afonso
Festuca elegans Boiss.
Festuca henriquesii Hack.
Festuca sumilusitanica
Franco & R. Afonso
Gaudinia hispanica Stace & Tutin
Holcus setiglumis Boiss. & Reuter
subsp. durensis Pinto da Silva

Eryngium alpinum L.
* Eryngium viviparum Gay
* Laserpitium longiradium Boiss.
* Naufraga balearica
Constans & Cannon
* Oenanthe conioides Lange
Petagnia saniculifolia Guss.
Rouya polygama (Desf.) Coincy
* Seseli intricatum Boiss.
Thorella verticillatinundata
(Thore) Brig.

VALERIANACEAE

Centranthus trinervis (Viv.) Beguinot

VIOLACEAE

* Viola hispida Lam.
Viola jaubertiana Mares & Vigineix

Micropyropsis tuberosa Romero _
Zarco & Cabezudo
Pseudarrhenatherum pallens (Link)
J. Holub
Puccinellia pungens (Pau) Paunero
* Stipa austroitalica Martinovsky
* Stipa bavarica
Martinovsky & H. Scholz
* Stipa veneta Moraldo

ROŚLINY NIŻSZE

BRYOPHYTA

Bruchia vogesiaca Schwaegr. (o)
* Bryoerythrophyllum machadoanum
(Sergio) M. Hill (o)

Buxbaumia viridis
(Moug. ex Lam. & DC.) Brid. ex Moug. &
Nestl. (o)
Dichelyma capillaceum (With.)
Myr. (o)
Dicranum viride (Sull. & Lesq.)
Lindb. (o)
Distichophyllum carinatum
Dix. & Nich. (o)
Drepanocladus vernicosus (Mitt.)
Warnst. (o)
Jungermannia handelii (Schiffn.)
Amak. (o)

Mannia triandra (Scop.) Grolle (o)
* Marsupella profunda Lindb. (o)
Meesia longiseta Hedw. (o)
Nothothylas orbicularis (Schwein.)
Sull. (o)
Orthotrichum rogeri Brid. (o)
Petalophyllum ralfsii Nees & Goot. ex
Lehm. (o)
Riccia breidleri Jur. ex Steph. (o)
Riella helicophylla (Mont.) Hook. (o)
Scapania massolongi (K. Muell.)
K. Muell. (o)
Sphagnum pylaisii Brid. (o)
Tayloria rudolphiana (Gasrov)
B. & G. (o)

ENDEMICZNE GATUNKI REGIONU MAKARONEZYJSKIEGO

PTERIDOPHYTA

HYMENOPHYLLACEAE

Hymenophyllum maderensis
Gibby & Lovis

DRYOPTERIDACEAE

* Polystichum drepanum (Sw.) C. Presl.

ISOËTACEAE

Isoëtes azorica Durieu & Paiva

MARSILEACEAE

Mannia triandra (Scop.) Grolle (o)
* Marsupella profunda Lindb. (o)
Meesia longiseta Hedw. (o)
Nothothylas orbicularis (Schwein.)
Sull. (o)
Orthotrichum rogeri Brid. (o)
Petalophyllum ralfsii Nees & Goot. ex
Lehm. (o)
Riccia breidleri Jur. ex Steph. (o)
Riella helicophylla (Mont.) Hook. (o)
Scapania massolongi (K. Muell.)
K. Muell. (o)
Sphagnum pylaisii Brid. (o)

* *Marsilea azorica* Launert & Paiva

ANGIOSPERMAE

ASCLEPIADACEAE

Caralluma burchardii N. E. Brown

* *Ceropegia chrysantha* Svent.

BORAGINACEAE

Echium candicans L. fil.

* *Echium gentianoides* Webb & Coincy

Myosotis azorica H. C. Watson

Myosotis maritima Hochst. in Seub.

CAMPANULACEAE

* *Azorina vidalii* (H. C. Watson) Feer

Musschia aurea (L. f.) DC.

* *Musschia wollastonii* Lowe

CAPRIFOLIACEAE

* *Sambucus palmensis* Link

CARYOPHYLLACEAE

Spergularia azorica (Kindb.) Lebel

CELASTRACEAE

Maytenus umbellata (R. Br.) Mabb.

CHENOPODIACEAE

Beta patula Ait.

CISTACEAE

Cistus chinamadensis

Banares & Romero

* *Helianthemum bystropogophyllum*
Svent.

COMPOSITAE

Andryala crithmifolia Ait.

* *Argyranthemum lidii* Humphries

Argyranthemum thalassophyllum
(Svent.) Hump.

Argyranthemum winterii

(Svent.) & Humphries

* *Atractylis arbuscula*

Svent. & Michaelis

Atractylis preauxiana Schultz.

Calendula maderensis DC.

Tayloria rudolphiana (Gasrov)

B. & G. (o)

GERANIACEAE

* *Geranium maderense* P. F. Yeo

GRAMINEAE

Deschampsia maderensis

(Hack & Born.)

Phalaris maderensis (Menezes)

Menezes

LABIATAE

* *Sideritis cystosiphon* Svent.

* *Sideritis discolor* (Webb ex de Noe)

Bolle

Sideritis infernalis Bolle

Sideritis marmorea Bolle

Teucrium abutiloides L'Hér

Teucrium betonicum L'Hér

LEGUMINOSAE

* *Anagyris latifolia* Brouss. ex Willd.

Anthyllis lemanningiana Lowe

* *Dorycnium spectabile* Webb & Berthel

* *Lotus azoricus* P. W. Ball

Lotus callis-viridis

D. Bramwell & D. H. Davis

* *Lotus kunkelii* (E. Chueca)

D. Bramwell et al.

* *Teline rosmarinifolia* Webb et Berthel

* *Teline salsoloides* Arco & Acebes.

Vicia dennesiana H. C. Watson

LILIACEAE

* *Androcymbium psammophilum* Svent.

Scilla maderensis Menezes

Semele maderensis Costa

LORANTHACEAE

Arceuthobium azoricum

Wiens & Hawksw

MYRICACEAE

* *Myrica rivas-martinezii* Santos.

OLEACEAE

Jasminum azoricum L.

Cheirolophus duranii (Burchard)
Holub
Cheirolophus ghomerytus (Svent.)
Holub
Cheirolophus junonianus (Svent.)
Holub
Cheirolophus massonianus (Lowe)
Hansen
Cirsium latifolium Lowe
Helichrysum gossypinum Webb
Helichrysum oligocephala
(Svent. & Bzaww.)
* Lactuca watsoniana Trel.
* Onopordum nogalesii Svent.
* Onopordum carduelinum Bolle
* Pericallis hadrosoma Svent.
Phagnalon benettii Lowe
Stemmacantha cynaroides (Chr. Son in
Buch) Ditt
Sventenia bupleuroides Font Quer
* Tanacetum ptarmiciflorum
Webb & Berth.

CONVOLVULACEAE

* Convolvulus caput-medusae Lowe
* Convolvulus lopez-socasii Svent.
* Convolvulus massonii A. Dietr.

CRASSULACEAE

Aeonium gomeraense Praeger
Aeonium saundersii Bolle
Aichryson dumosum (Lowe) Praeg.
Monanthes wildpretii
Banares & Scholz
Sedum brissemoretii Raymond-Hamet

CRUCIFERAE

* Crambe arborea Webb ex Christ
Crambe laevigata DC. ex Christ
* Crambe sventenii R. Petters ex
Bramwell & Sund.
* Parolinia schizogynoides Svent.
Sinapidendron rupestre (Ait.) Lowe

CYPERACEAE

Carex malato-belizii Raymond

DIPSACACEAE

Scabiosa nitens

Picconia azorica (Tutin) Knobl.

ORCHIDACEAE

Goodyera macrophylla Lowe

PITTOSPORACEAE

* Pittosporum coriaceum Dryand. ex Ait.

PLANTAGINACEAE

Plantago malato-belizii Lawalree

PLUMBAGINACEAE

* Limonium arborescens (Brouss.)
Kuntze
Limonium dendroides Svent.

* Limonium spectabile (Svent.)
Kunkel & Sunding
* Limonium sventenii
Santos & Fernandez Galvan

POLYGONACEAE

Rumex azoricus Rech. fil.

RHAMNACEAE

Frangula azorica Tutin

ROSACEAE

* Bencomia brachystachya Svent.
Bencomia sphaerocarpa Svent.
* Chamaemeles coriacea Lindl.
Dendriopterium pulidoi Svent.
Marcetella maderensis (Born.) Svent.
Prunus lusitanica L. subsp. azorica
(Mouillef.) Franco
Sorbus maderensis (Lowe) Docle

SANTALACEAE

Kunkeliella subsucculenta Kammer

SCROPHULARIACEAE

* Euphrasia azorica Wats.
Euphrasia grandiflora
Hochst. ex Seub.
* Isoplexis chalcantha
Svent. & O'Shanahan
Isoplexis isabelliana (Webb & Berthel)
Masferrer

Roemer & J. A. Schultes

ERICACEAE

Erica scoparia L. subsp. *azorica*
(Hochst.) D. A. Webb

EUPHORBIACEAE

* *Euphorbia handiensis* Burchard
Euphorbia lambii Svent.
Euphorbia stygiana H. C. Watson

Odontites holliana (Lowe) Benth.

Sibthorpia peregrina L.

SELAGINACEAE

* *Globularia ascanii*

D. Bramwell & Kunkel

* *Globularia sarcophylla* Svent.

SOLANACEAE

* *Solanum lidii* Sunding

UMBELLIFERAE

Ammi trifoliatum (H. C. Watson)

Trelease

Bupleurum handiense (Bolle) Kunkel

Chaerophyllum azoricum Trelease

Ferula latipinna Santos

Melanoselinum decipiens

(Schrader & Wendl.) Hoffm.

Monizia edulis Lowe

Oenanthe divaricata (R. Br.) Mabb.

Sanicula azorica Guthnick & Seub.

VIOLACEAE

Viola paradoxa Lowe

ROŚLINY NIŻSZE

BRYOPHYTA

* *Echinodium spinosum* (Mitt.) Jur. (o)

* *Thamnobryum fernandesii* Sergio (o)

Załącznik III.

Kryteria wyboru obiektów kwalifikujących się do określenia jako obiekty będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i wyznaczenia jako specjalne obszary ochrony.

ETAP 1: Ocena na szczeblu krajowym względnego znaczenia obiektów dla każdego z typów siedlisk naturalnych i każdego gatunku z załącznika II (w tym typów siedlisk i gatunków o pierwszorzędym znaczeniu)

A. Kryteria oceny obiektów dla danego typu siedliska naturalnego z załącznika I

(a) stopień reprezentatywności typu siedliska naturalnego w obiekcie,

(b) obszar obiektu pokrytego przez naturalne siedlisko danego typu w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez siedlisko tego typu w obrębie terytorium państwa,

(c) poziom zachowania struktury i funkcji naturalnego siedliska odnośnego typu i możliwości odbudowy,

(d) ocena globalna wartości obiektu dla zachowania siedliska naturalnego odnośnego typu.

B. Kryteria oceny obiektu dla danego gatunku z załącznika II

(a) wielkość i zagęszczenie populacji gatunku żyjącej w obrębie obiektu w stosunku do populacji żyjących w obrębie terytorium państwa,

(b) poziom zachowania cech siedliska, które są ważne dla odnośnego gatunku i możliwości odbudowy,

(c) stopień izolacji populacji żyjącej w obrębie obiektu w stosunku do naturalnego zasięgu gatunku,

(d) ocena globalna wartości obiektu dla ochrony danego gatunku.

C. Na podstawie tych kryteriów, państwa członkowskie sklasyfikują obiekty, które proponują do umieszczenia na listach krajowych kwalifikujących się do określenia jako obiekty ważne dla Wspólnoty zgodnie z ich względną wartością dla zachowania każdego z typów naturalnych siedlisk z załącznika I lub każdego gatunku z załącznika II.

D. Lista ta będzie wykazywać obiekty zawierające typy naturalnych siedlisk o pierwszorzędym znaczeniu i gatunków o pierwszorzędym znaczeniu wybranych przez państwa członkowskie na podstawie kryteriów z ustępów A i B powyżej.

ETAP 2: Ocena znaczenia dla Wspólnoty obiektów zamieszczonych na listach krajowych

1. Wszystkie obiekty wskazane przez państwa członkowskie w etapie 1, które zawierają typy siedlisk o pierwszorzędym znaczeniu i/lub gatunki o takim znaczeniu, będą uważane za obiekty ważne dla Wspólnoty.

2. Ocena znaczenia dla Wspólnoty innych obiektów wymienionych na listach państw członkowskich tj. ich udziału w utrzymywaniu lub przywracaniu, przy sprzyjającym środowisku w stanie ochrony siedliska naturalnego wymienionego w załączniku I lub gatunku wymienionego w załączniku II i/lub w spójności programu Natura 2000, weźmie pod uwagę następujące kryteria:

(a) względna wartość obiektu na szczeblu krajowym,

(b) położenie geograficzne obiektu względem tras wędrówek gatunków wymienionych w załączniku II lub przynależność do ciągłego ekosystemu położonego po obu stronach jednej lub więcej granic wewnętrznych Wspólnoty,

(c) całkowity obszar obiektu,

(d) liczba typów naturalnych siedlisk spośród wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II występujących w obiekcie,

(e) globalna wartość ekologiczna obiektu dla danych regionów biogeograficznych i dla całego terytorium, o którym mowa w art. 2, w odniesieniu zarówno do charakterystyki unikatowych cech obiektu i sposobu w jaki łączą się w obiekcie.

Załącznik IV.

Gatunki roślin i zwierząt będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony.

Gatunki wymienione w niniejszym załączniku wskazane są przez:

nazwę gatunku albo podgatunku

lub

przez grupę gatunków należących do wyższego taksonu lub do wyznaczonej części tego taksonu.

Skrót "ssp." po nazwie rodziny lub rodzaju oznacza wszystkie gatunki należące do tej rodziny lub rodzaju.

Kręgowce

SSAKI - MAMMALIA

INSECTIVORA

Erinaceidae
Erinaceus algirus
Soricidae
Crocidura canariensis
Talpidae
Galemys pyrenaicus

MICROCHIROPTERA

Wszystkie gatunki

RODENTIA

Gliridae
Wszystkie gatunki z wyjątkiem Glis glis i
Eliomys quercinus
Sciuridae
Citellus citellus
Sciurus anomalus
Castoridae
Castor fiber
Cricetidae
Cricetus cricetus
Microtidae
Microtus cabrerai
Microtus oeconomus arenicola
Zapodidae
Sicista betulina
Hystricidae
Hystrix cristata

CARNIVORA

Canidae
Canis lupus (z wyjątkiem populacji hiszpańskich na północ od Duero i populacji greckich na północ od 39 równoleżnika)
Ursidae
Ursus arctos
Mustelidae
Lutra lutra
Mustela lutreola
Felidae
Felis silvestris
Lynx lynx
Lynx pardina
Phocidae
Monachus monachus

ARTIODACTYLA

Cervidae
Cervus elaphus corsicanus
Bovidae
Capra aegagrus (populacje naturalne)
Capra pyrenaica pyrenaica
Ovis ammon musimon (populacje naturalne - Korsyka i Sardynia)
Rupicapra rupicapra balcanica
Rupicapra ornata

CETACEA

Wszystkie gatunki

GADY - REPTILIA

TESTUDINATA

Testudinidae
Testudo hermanni

Gallotia galloti
insulanagae
Gallotia simonyi

Agamidae
Stellio stellio
Chamaeleontidae

Testudo graeca
Testudo marginata
Cheloniidae
Caretta caretta
Chelonia mydas
Lepidochelys kempii
Eretmochelys imbricata
Dermochelyidae
Dermochelys coriacea
Emydidae
Emys orbicularis
Mauremys caspica
Mauremys leprosa

SAURIA

Lacertidae
Algyroides fitzingeri
Algyroides marchi
Algyroides moreoticus
Algyroides
nigropunctatus
Lacerta agilis
Lacerta bedriagae
Lacerta danfordi
Lacerta dugesi
Lacerta graeca
Lacerta horvathi
Lacerta monticola
Lacerta schreiberi
Lacerta trilineata
Lacerta viridis
Gallotia atlantica
Gallotia galloti

Gallotia stehlini
Ophisops elegans
Podarcis erhardii
Podarcis filfolensis
Podarcis hispanica atrata
Podarcis lilfordi
Podarcis melisellensis
Podarcis milensis
Podarcis muralis
Podarcis peloponnesiaca
Podarcis pityusensis
Podarcis sicula
Podarcis taurica
Podarcis tiliguerta
Podarcis wagleriana
Scincidae
Ablepharus kitaibelli
Chalcides bedriagai
Chalcides occidentalis
Chalcides ocellatus
Chalcides sexlineatus
Chalcides viridianus
Ophiomorus
punctatissimus
Gekkonidae
Cyrtopodion kotschyi
Phyllodactylus
europaeus
Tarentola
angustimentalis
Tarentola boettgeri
Tarentola delalandii
Tarentola gomerensis

Chamaeleo chamaeleon
Anguidae
Ophisaurus apodus

OPHIDIA

Colubridae
Coluber caspius
Coluber hippocrepis
Coluber jugularis
Coluber laurenti
Coluber najadum
Coluber nummifer
Coluber viridiflavus
Coronella austriaca
Eirenis modesta
Elaphe longissima
Elaphe quatuorlineata
Elaphe situla
Natrix natrix cetti
Natrix natrix corsa
Natrix tessellata
Telescopus falax
Viperidae
Vipera ammodytes
Vipera schweizeri
Vipera seoanni (z
wyjątkiem populacji
hiszpańskich)
Vipera ursinii
Vipera xanthina
Boidae
Eryx jaculus

PLĄZY - AMPHIBIA

CAUDATA

Salamandridae
Chioglossa lusitanica
Euproctus asper
Euproctus montanus
Euproctus platycephalus
Salamandra atra
Salamandra aurorae
Salamandra lanzai
Salamandra luschani
Salamandrina terdigitata
Triturus carnifex

ANURA

Discoglossidae
Bombina bombina
Bombina variegata
Discoglossus galganoi
Discoglossus jeanneae
Discoglossus montalentii
Discoglossus pictus
Discoglossus sardus
Alytes cisternasii
Alytes muletensis
Alytes obstetricans

Triturus cristatus
Triturus italicus
Triturus karelinii
Triturus marmoratus
Proteidae
Proteus anguinus
Plethodontidae
Speleomantes ambrosii
Speleomantes flavus
Speleomantes genei
Speleomantes imperialis
Speleomantes italicus
Speleomantes supramonte

Ranidae
Rana arvalis
Rana dalmatina
Rana graeca
Rana iberica
Rana italica
Rana latastei
Rana lessonae
Pelobatidae
Pelobates cultripipes
Pelobates fuscus
Pelobates syriacus
Bufonidae
Bufo calamita
Bufo viridis
Hylidae
Hyla arborea
Hyla meridionalis
Hyla sarda

RYBY - PISCES

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae
Acipenser naccarii
Acipenser sturio

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae
Valencia hispanica

CYPRINIFORMES

Cyprinidae
Anaecypris hispanica

PERCIFORMES

Percidae
Zingel asper

SALMONIFORMES

Coregonidae
Coregonus oxyrinchus (anadromiczne populacje w pewnych sektorach Morza Północnego)

Bezkřęgowce

STAWONOGI - ARTHROPODA

INSECTA

Coleoptera
Buprestis splendens
Carabus olympiae
Cerambyx cerdo
Cucujus cinnaberinus
Dytiscus latissimus
Graphoderus bilineatus

Parnassius mnemosyne
Plebicula golgus
Proserpinus proserpina
Zerynthia polyxena
Mantodea
Apteromantis aptera
Odonata
Aeshna viridis

Osmoderma eremita
Rosalia alpina
Lepidoptera
Apatura metis
Coenonympha hero
Coenonympha oedippus
Erebia calcaria
Erebia christi
Erebia sudetica
Eriogaster catax
Fabriciana elisa
Hypodryas maturna
Hyles hippophaes
Lopinga achine
Lycaena dispar
Maculinea arion
Maculinea nausithous
Maculinea teleius
Melanagria arge
Papilio alexanor
Papilio hospiton
Parnassius apollo

Cordulegaster trinacriae
Gomphus graslinii
Leucorrhina albifrons
Leucorrhina caudalis
Leucorrhina pectoralis
Lindenia tetraphylla
Macromia splendens
Ophiogomphus cecilia
Oxygastra curtisii
Stylurus flavipes
Sympecma braueri
Orthoptera
Baetica ustulata
Saga pedo

ARACHNIDA

Araneae
Macrothele calpeiana

MIĘCZAKI - MOLLUSCA

GASTROPODA

Prosobranchia
Patella feruginea
Stylommatophora
Caseolus calculus
Caseolus commixta
Caseolus sphaerula
Discula leacockiana
Discula tabellata
Discula testudinalis
Discula turricula
Discus defloratus
Discus guerinianus
Elona quimperiana
Geomalacus maculosus
Geomitra moniziana
Helix subplicata
Leiostyla abbreviata
Leiostyla cassida
Leiostyla corneocostata
Leiostyla gibba
Leiostyla lamellosa

BIVALVIA

Anisomyaria
Litophaga lithophaga
Pinna nobilis
Unionoida
Margaritifera auricularia
Unio crassus

ECHINODERMATA

Echinoidea
Centrostephanus longispinus

(b) ROŚLINY - FLORA

Załącznik IV (b) obejmuje wszystkie gatunki roślin wymienione w załączniku II (b) plus gatunki wymienione poniżej.

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium hemionitis L.

ANGIOSPERMAE

AGAVACEAE

Dracaena draco (L.) L.

AMARYLLIDACEAE

Narcissus longispathus Pugsley

Narcissus triandrus L.

BERBERIDACEAE

Berberis maderensis Lowe

CAMPANULACEAE

Campanula morettiana Reichenb.

Physoplexis comosa (L.) Schur.

CARYOPHYLLACEAE

Moehringia fontqueri Pau

COMPOSITAE

Argyranthemum pinnatifidum (L. f.)

Lowe subsp. *succulentum* (Lowe)

C. J. Humphries

Helichrysum sibthorpii Rouy

Picris willkommii (Schultz Bip.) Nyman

Santolina elegans Boiss. ex DC.

Senecio caespitosus Brot.

Senecio lagascanus DC.

subsp. *lusitanicus* (P. Cout.) Pinto da

Silva

Wagenitzia lancifolia (Sieber ex

Sprengel) Dostal

LILIACEAE

Androcymbium europaeum (Lange)

K. Richter

Bellevalia hackelli Freyn

Colchicum corsicum Baker

Colchicum cousturieri Greuter

Fritillaria conica Rix

Fritillaria drenovskii Dogen & Stoy.

Fritillaria gussichiae

(Dogen & Doerfler) Rix

Fritillaria obliqua Ker-Gawl.

Fritillaria rhodocanakis

Orph. ex Baker

Ornithogalum reverchonii

Degen & Herv.-Bass.

Scilla beirana Samp.

Scilla odorata Link

ORCHIDACEAE

Ophrys argolica Fleischm.

Orchis scopulorum Simsmerh.

Spiranthes aestivalis (Poiret)

L. C. M. Richard

PRIMULACEAE

Androsace cylindrica DC.

Primula glaucescens Moretti

Primula spectabilis Tratt.

RANUNCULACEAE

Aquilegia alpina L.

SAPOTACEAE

Sideroxylon marmulano

Banks & Lowe

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga cintrana Kuzinsky ex Willk.

Saxifraga portosanctana Boiss.

CRUCIFERAE

Murbeckiella sousae Rothm.

EUPHORBIACEAE

Euphorbia nevadensis
Boiss. & Reuter

GESNERIACEAE

Jankaea heldreichii (Boiss.) Boiss.
Ramonda serbica Pancic

IRIDACEAE

Crocus etruscus Parl.
Iris boissieri Henriq.
Iris marisca Ricci & Colasante

LABIATAE

Rosmarinus tomentosus
Huber-Morath & Maire
Teucrium charidemi Sandwith
Thymus capitellatus
Hoffmanns. & Link
Thymus villosus L. subsp. *villosus* L.

Saxifraga presolanensis Engl.
Saxifraga valdensis DC.
Saxifraga vayredana Luizet

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum lopesianum Rothm.
Lindernia procumbens (Krocker) Philcox

SOLANACEAE

Mandragora officinarum L.

THYMELAEACEAE

Thymelaea broterana P. Cout.

UMBELLIFERAE

Bunium brevifolium Lowe

VIOLACEAE

Viola athis W. Becker
Viola cazorlensis Gandoger
Viola delphinantha Boiss.

Załącznik V.

Gatunki roślin i zwierząt będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, których pozyskiwanie ze stanu dzikiego i eksploatacja mogą podlegać działaniom w zakresie zarządzania

Gatunki wymienione w niniejszym załączniku wskazane są przez:

nazwę gatunku albo podgatunku

lub

przez grupę gatunków należących do wyższego taksonu lub do wyznaczonej części tego taksonu.

Skrót "ssp." po nazwie rodziny lub rodzaju oznacza wszystkie gatunki należące do tej rodziny lub rodzaju.

ZWIERZĘTA - FAUNA

Kręgowce

SSAKI - MAMMALIA

CARNIVORA

Canidae
Canis aureus
Canis lupus (populacje hiszpańskie na północ od Duero i populacje greckie na północ od 39 równoleżnika)
Mustelidae
Martes martes
Mustela putorius
Phocidae
Wszystkie gatunki nie wymienione w załączniku IV
Viverridae
Genetta genetta
Herpestes ichneumon

DUPLICIDENTATA

Leporidae
Lepus timidus

ARTIODACTYLA

Bovidae
Capra ibex
Capra pyrenaica (z wyjątkiem Capra pyrenaica pyrenaica)
Rupicapra rupicapra (z wyjątkiem Rupicapra rupicapra balcanica i rupicapra ornata)

PŁAZY - AMPHIBIA

ANURA

Ranidae
Rana esculenta
Rana perezi
Rana ridibunda
Rana temporaria

RYBY - PISCES

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae
Lampetra fluviatilis
Lethenteron zanandrai
ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae
Wszystkie gatunki nie wymienione w załączniku IV

SALMONIFORMES

Salmonidae
Thymallus thymallus
Coregonus spp. (z wyjątkiem
Coregonus oxyrhynchus _
anadromiczne populacje w pewnych
sektorach Morza Północnego)
Hucho hucho
Salmo salar (tylko w wodach słodkich)
Cyprinidae
Barbus spp.

PERCIFORMES

Percidae
Gymnocephalus schraetzer
Zingel zingel

CLUPEIFORMES

Clupeidae
Alosa spp.

SILURIFORMES

Siluridae
Silurus arctotolis

Bezkęgowce

COELENTERATA

CNIDARIA
Corallium rubrum

MOLLUSCA

GASTROPODA _
STYLOMMATOPHORA
Helicidae
Helix pomatia

BIVALVIA _ UNIONIDA
Margaritiferidae
Margaritifera margaritifera
Unionidae

Microcondylaea compressa
Unio elongatulus

ANNELIDA

HIRUDINOIDEA _ ARHYNCHOBDELLAE

Hirudinidae
Hirudo medicinalis

ARTHROPODA

CRUSTACEA _ DECAPODA

Astacidae
Astacus astacus
Austropotamobius pallipes
Austropotamobius torrentium
Scyllaridae
Scyllarides latus

INSECTA _ LEPIDOPTERA

Saturnidae
Graellsia isabellae

ROŚLINY □ FLORA

ALGAE

RHODOPHYTA

CORALLINACEAE

Lithothamnium coralloides Crouan frat.
Phymatholithon calcareum (Poll.) Adey & McKibbin
LICHENES

CLADONIACEAE

Cladonia L. podrodzaj Cladina (Nyl.) Vain.
BRYOPHYTA

MUSCI

LEUCOBRYACEAE

Leucobryum glaucum (Hedw.) Lngstr.

SPHAGNACEAE

Sphagnum L. spp. (z wyjątkiem Sphagnum pylasii Brid.)

PTERIDOPHYTA

Lycopodium spp.

ANGIOSPERMAE

AMARYLLIDACEAE

Galanthus nivalis L.
Narcissus bulbocodium L.
Narcissus juncifolius Lagasca

COMPOSITAE

Arnica montana L.
Artemisia eriantha Ten
Artemisia genipi Weber
Doronicum plantagineum L.
subsp. *tournefortii* (Rouy) P. Cout.

CRUCIFERAE

Alyssum pintadasilvae Dudley.
Malcolmia lacera (L.) DC.
subsp. *graccilima* (Samp.) Franco
Murbeckiella pinnatifida (Lam.) Rothm. subsp. *herminii* (Rivas-Martinez) Greuter & Burdet

GENTIANACEAE

Gentiana lutea L.

IRIDACEAE

Iris lusitanica Ker-Gawler

LABIATAE

Teucrium salviastrum Schreber
subsp. *salviastrum* Schreber

LEGUMINOSAE

Anthyllis lusitanica Cullen & Pinto da Silva
Dorycnium pentaphyllum Scop.
subsp. *transmontana* Franco
Ulex densus Welw. ex Webb

LILIACEAE

Lilium rubrum Lmk
Ruscus aculeatus L.

PLUMBAGINACEAE

Armeria sampaio (Bernis) Nieto Feliner

ROSACEAE

Rubus genevieri Boreau

subsp. herminii (Samp.) P. Cout.

SCROPHULARIACEAE

Anarrhinum longipedicelatum

R. Fernandes

Euphrasia mendoncae Samp.

Scrophularia grandiflora DC.

subsp. grandiflora DC.

Scrophularia berminii

Hoffmanns & Link

Scrophularia sublyrata Brot.

COMPOSITAE

Leuzea rhaponticoides Graells

Załącznik VI.

Zabronione metody i środki odławiania i zabijania oraz środki transportu.

(a) Nieselektywne sposoby i środki

SSAKI

- Oślepienie lub okaleczenie zwierzęta użyte jako wabiki
- Magnetofony
- Urządzenia elektryczne lub elektroniczne, które mogą zabijać lub ogłuszać
- Sztuczne źródła światła
- Lustra i inne urządzenia oślepiające
- Urządzenia wizjerowe do strzelania w nocy, obejmujące elektroniczne urządzenia powiększające obraz oraz urządzenia przetwarzające obraz
- Materiały wybuchowe
- Sieci działające nieselektywnie zgodnie z ich zasadami i warunkami zastosowania
- Pułapki działające nieselektywnie zgodnie z ich zasadami i warunkami zastosowania
- Kusze
- Trucizny lub przynęty zatrute albo zawierające środki usypiające
- Wypłaszanie gazem i dymem
- Automatyczna lub półautomatyczna broń palna z magazynkiem mieszczącym więcej niż dwa naboje

RYBY

- Trucizna
- Materiały wybuchowe

(b) Środki transportu

- Samoloty
- Pojazdy silnikowe w ruchu